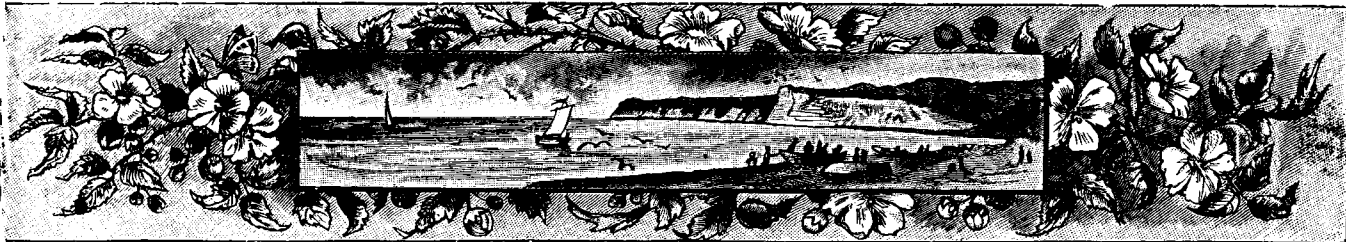

B)

BCU Cluj Central University Library Cluj
R É S Z L E T E Z É S.

A)

A Közgyűlés.

Az 1901. évi Közgyűlés jegyzőkönyve.

Felvétetett az E. M. K. E. 1901. évi november hó 10-én Kolozsvárt, a városházán tartott XVII. évi rendes Közgyűléséről.

Jelen vannak: Balogh Károly ref. főgymn. tanár, jegyző, Bánffy Ernő báró, nagybirtokos (Kolozs-Borsa), Bartók György dr., ref. püspök, Bartók Lajos ref. lelkész, Bédli Ákos gróf, főispán, elnök, Benke István ref. főgymn. tanár (Sepsi-Szent-György), Benkő Mihály bankigazgató, Beregszászy László főkönyvvezető, Bethlen Sándor gróf, orsz. képvis. (Nagy-Enyed), Biró Béla apátkanonok-plébános, directoriumi tag, Boeskor Mihály kir. táblai bíró, Boros György unitárius theol. tanár, Budai Elek igazgató-tanító (Marosvásárhely), Cseresznyés Ödön ref. lelkész (Balázsfalva), Csernátoni Gyula dr. kir. tanfelügyelő, jegyző (Besztercze), Csifó Salamon unit. stat. titkár, Deák Gerő ref. főgymn. tanár (Szászváros), Deák József birtokos, Deák Lajos kir. tan., tanfelügyelő (Marosvásárhely), Deák Albert ügyvéd, directoriumi tag, Dobai Antal ügyvéd, Dörgő Albert kir. tan., kir. közjegyző, Dózsa Elek ny. alispán, nagybirtokos (Lokfalva), Dózsa Endre alispán, Eisler Mátás dr., főrabbi, Eöry Ernő bankhivatalnok, jegyző, Fejérváry Jenő nagybirtokos (Sajó-Szt-András), Feilitzsch Arthur báró, orsz. képviselő, directoriumi tag, Fekete Gábor kir. táblai elnök, Fekete-Nagy Béla városi tanácsos, jegyző, Ferencz József unitárius püspök, Ferenczy Gyula bankigazgató, Gajzágó Manó Kolozsvár t. főügyésze, jogtanácsos, Gáspár János m. főjegyző, Alsófehérvármegyei választmányi titkár (Nagy-Enyed), Gyulai Farkas dr., egyetemi m. tanár, Gyárfás Albert ref. lelkész (Bethlen), Gyárfás Benedek jószágigazgató, számvizsgáló, Gyarmathy Zsigmond kir. tan. (Bánffy-Hunyad), Haller Károly dr., min. tan., egyetemi tanár, örökös t. tag, Hadházi Sándor megyei pénztári ellenőr, Héderváry Lehel dr., lapszerkesztő, Hegyesy Vilmos hírlapíró, Herrmann Antal dr., igazgató-tanár, a Budapesti polg. isk. tanárképző vizsg. bizottság, mint alapító képviselőjében, (Budapest), Hirsch Ödön gyáros, Horovitz József, Horovitz Sámuel vállalkozó, Horváth Emil báró, hírlapíró, Hory Béla m. árvaszéki elnök, Incze Elek könyvkötő, Incze Gerő kir. táblai bíró, Jákegy Dániel törvényszéki bíró, Karácsonyi Géza, Karácsonyi Sándor birtokos (Kékes), Kecskeméti Endre segédkönyvvezető, Kemény Béla báró, nagybirtokos, Koleszár Lajos áll. iskolák igazgatója (Bánffy-Hunyad), Könczey Imre birtokos, Könyha Kálmán, Korbuly Bogdán bankigazgató, Kornis Viktor gróf, nagybirtokos, alelnök (Szent-Benedek), Kovács Dániel polg. isk. tanár Torda-Aranyosvármegyei választmányi képviselőjében, (Torda), Kovács János unit. tanár, Kozma Endre dr., ügyvédjelölt, Kozma Ferencz kir. tan., tanfelügyelő, dr. Kun Géza gróf, v. b. t. t., tiszteletbeli elnök (Maros-Németi), Kuskó István hírlapíró, Matskásy Pál nagybirtokos, Magyar Mihály lapszerkesztő, Megyasay József, Merza Gyula E. K. E. főpénztáros, birtokos, Merza Lajos kir. tan., főpénztáros, Mihály József dr. ügyvéd, Molnár István Emke-levéltáros, Nagy József ref. lelkész, választmányi titkár (Nagy-Szeben), Novák István dr., ügyvéd, Osztián Olivér dr., birtokos, Pallós Albert polg. leányisk. igazgató, Pap Mihály ny. kir. esendőr-ezredes, Pál István apátkanonok, Péterfy Zsigmond vasuti mérnök, ny. igazgató, Pilder József kir. posta és távirtda főtiszt, Pisztory Mór dr., egyetemi tanár, Polcz Rezső h. főkapitány, Kolozsvár t. alügyésze, Sándor József orsz. képviselő, t. alelnök-főtítká, Simó Lajos orsz. képviselő (Nagy-Ilonda), Gy. Sipos Károly kereskedő, Szabó József főrendiházi tag, nagybirtokos (Szász-Fenes), Szabó Sámuel ny. ref. főgymn. tanár, Szádeczky Lajos dr., egyetemi tanár, Székula Ákos vezérfelügyelő, ellenőr, Székely Gyula, Szilágyi Farkas ref. lelkész (Nagy-Enyed), Szilágyi Jakab, Szvacsina Géza kir. tan., polgármester, Tanács József gyógyszerész, Téglás Gábor áll. főreáliskolai főigazgató (Déva), Tokaji Aladár ref. főgymn. tanár

Szászváros), Tokai László E. G. E. titkár, Tóthfalusi József ref. lelkész (Marosvásárhely), Török István dr., ref. főgymn. tanár, Tulogdi Samu m. kir. állattenyésztési felügyelő, Vajna Farkas, Varró László dr., polgármester (Nagy-Enyed), Vásárhelyi Boldizsár ref. lelkész (Deés), M. Vass János, Veress Dezső lapszerkesztő (Deés), Vuchetich Sándor kir. posta- és távirdaigazgató, Weisz József dr., ügyvéd, Zeyk Dániel főispán (Nagy Enyed), Zeyk Károly nagybirtokos (Ajton), stb.

Elnök: Béli Ákos gróf.

Előadó: Sándor József.

Jegyző: Csernátóni Gyula dr.

1.

Béli Ákos gróf elnök a Közgyűlést a következő beszéddel nyitja meg:

Tisztelt Közgyűlés!

Midőn ezelőtt 4 évvel, 1897. november 14-én az Emke elnökévé választani méltóztattak, akkor tartott programmomban, illetve elnöki megnyitóban hangsúlyozni bátorkodtam, hogy minden működésünkben a tiszta hazaszeretnek és bölcs mérsékletnek kell minket vezetnie, elnémulván az Emke körében minden pártpolitikai, felekezeti és osztályérdek s minden erőnkkel odatörekedvén, hogy nemzetünk művelt, de első sorban magyar legyen, mert „nem kellene nekem cultura — mondám — magyarság nélkül.”

Négy évi működésünk után hogyan feleltünk meg eme feladatnak, ítéljen erről a tisztelt Közgyűlés, ítéljenek a tagok: — de egyet constatálni akarok, mert constatálnom kell s ez az, hogy a béke és egymás megértése, egymás tisztelése és becsülése jegyében, ime, egyesületünk anyagi és erkölcsi felvirágzása folyton-folyvást előre ment: 1897. évi Közgyűlésunktől a hivatalos kimutatások szerint alapvagyonunk 2.278,738 K. 64 fillérről 2,589,008 K. 03 fillérré, elkölthető évi jövedelmünk pedig 135,864 K. 08 fillérről 148,882 K. 43 fillérré emelkedett. Az emelkedés tehát a tőkevagyonban 310,269 K. 39 fillér és az elkölthető évi jövedelemben 13,018 K. 35 fillérral több mint az előtt. Oly eredmény ez, mely az általános gazdasági válság és pénzügyi pangás idejében, midőn minden egyes és minden társadalmi intézmény panaszkodik, méltán hálával és örömmel kell, hogy eltöltsön a nemzet áldozatkészsége s egészséges közérzéke iránt, hogy egyesületünk ügyét minden viszonyok és minden körülmények közt ily sikerrel és kitartással viszi előbbre.

Részünkről nem is hálálhatnók meg ezt méltóbban, nem viszonzozhatnók illőbben a nemzeti társadalom buzgó és öntudatos támogatását, mintha lassu, de szivós kitartással szolgáljuk a reánk bízott ügyet s visszük előre annak virágzását és fejlődését, szeretve fajunkat és nem gyűlölve senkit, templomot emelve az emberies és nemzeti közművelődésnek, a melyben egykor az egész ország lakosságának találkozni kell.

Nagy bölcsességre vall, hogy az alapvetők ezt az intézményt létrehozták és a mi feladatunk most: nem lankadva, a kezünkben levő erkölcsi és anyagi eszközökkel haladni lépésről-lépésre előre.

Hogyan közeleedtünk célunk felé egy lépéssel a lefolyt évben is, arról számot ad a terjedelmes Évi jelentés, de én mint elnök tartozom itt erről a helyről kijelenteni, hogy a nemzet áldozatából egyetlen egy fillér nem volt, melyet meggondolatlanul, vagy haszontalan célra fordítottunk volna s e tekintetben nagy hálával tartozunk az Igazgató-választmány igen tisztelt tagjainak, a kik nem fáradva, igaz hazafias érzéssel, valódi lelki gyönyörűséggel vettek részt lankadatlanul összes üléseinken, határoztak és örködtek az Emke erkölcsi, szellemi és anyagi érdekei fölött. E tekintetben sem tapasztalunk lankadást, mióta az egyesület fennáll.

Ennek megemlékezésével pedig nem tehetem, hogy köszönetemet ne nyilvánítsam a directóriumnak és a buzgó tisztikarnak is, mely ugy szólva állandó együttlében és folytonos szolgálatban akármikor és azonnal rendelkezésre állott s egyesületünknek, minden egyszerűsítés daczára is, a dolog természeténél fogva nagy terjedelmű ügyvezetését odaadó gonddal és lelkiismeretességgel látta el és készítette elő. Nem egyszerű hivatalos munka ez, hanem egész lélekkel résztvevés a hazafias akcióban, mely az Emke keretében mindenkit áthat, az ingyen dolgozó gondnokságokig és fiókválasztmányokig.

Szomoruan kell megemlékeznem dr. Kormos Béla kir. közjegyző, örökös tiszteleti tagunk folyó évi márczius hó 5-én Budapesten történt elhunytáról. Egyike volt ő az Emke alapvetőinek s midőn kérem, hogy az Igazgató-választmánynak a végtisztesség körül tett lépéseit — a temetésen küldöttsgileg képviseltetés, a ravatalra koszoru helyezése, a gyászoló családhoz részvétírat intézése — szomoruan tudomásul venni kegyeskedjék, kérem azt is, hogy nagynevű örökös tiszteleti tagunk emléket a Közgyűlés jegyzőkönyvében is határozatilag megörökíteni méltóztassék.

És ezzel az Emke XVII. évi rendes Közgyűlését megnyitván, azon szívből jövő fohással végzem, a melylyel minden közgyűlésünket kezdeni és befejezni szoktuk s mely minden igaz magyar imája, hogy: éljen a Haza! éljen a Király!

2.

A napirend megkezdése előtt B é l d i Ákos gróf elnök hivatkozva azokra az érdemekre, melyeket A p p o n y i Albert gróf az egyesület haladása, felvirágoztatása körül szerzett, javasolja, hogy a Közgyűlés a grófort v. b. t. t.-sá történt kinevezetése alkalmából sürgönyileg üdvözölje. Az éljenzéssel fogadott indítvány következtében a következő üdvözlő sürgöny küldetett fel Budapestre:

„Nagyméltóságú gróf Apponyi Albert urnak Budapest. — E. M. K. E. közgyűléséből egyhangu lelkesedéssel üdvözöljük Nagyméltóságodat legmagasabb kitüntetése alkalmából. Nemzeti eszményeink vezérmunkása, egyesületünk örökös tiszteleti tagja sokáig éljen. Gróf B é l d i Ákos elnök, Sándor József főtitkár.“

3.

A jelen közgyűlés jegyzőkönyvének vezetésére:

Dr. C s e r n á t o n i Gyula, a szólamni kívánók feljegyzésére B a l o g h Károly jegyzők hivatnak fel az elnök által; hitelesítésére pedig dr. H a l l e r Károly, S z a b ó József és S i m ó Lajos küldetnek ki.

4.

A jelölő bizottságba:

báró B á n f f y Ernő elnökle alatt D o r g ó Albert, P á l István, dr. V a r r ó László és Z e y k Károly választattak meg.

5.

A múlt közgyűlés jegyzőkönyve

F e r e n c z József indítványára felolvasottnak tekintetik, miután hitelesítve és az Évi-jelentés 3—4. lapjain kinyomatva van.

6.

T. alelnök főtitkár bejelenti a Közgyűlés alkalmából beérkezett üdvözlőleveleket és képviseleteket, stb.

A F. M. K. E. a következő sürgönyt intézte Nyitráról az E. M. K. E.-hez: „Közgyűlésteket testvéri szeretettel üdvözli és munkátokra Isten áldását kéri a F. M. K. E. elnöksége. T h u r ó c z y Vilmos elnök, C l a i r Vilmos főtitkár.“ — Éljenzéssel fogadtatik.

B e r z e v i c z y Albert v. b. t. t., ny. államtitkár a következő sürgönyt intézte Budapestre:

„Személyesen meg nem jelenhetvén, az E. M. K. E. működésének további sikereire irányuló legjobb kívánataimmal és rokon-érzéssel hazafias üdvözlőlevelet küldöm a Közgyűlésnek. B e r z e v i c z y Albert.“ Éljenzéssel fogadtatik.

Üdvözölték még a Közgyűlést: T ö r r ö k Bertalan orsz. képviselő, Nagy-Enyedről; R é t h i Lajos kir. tan., tanf. ügyelő. Déváról; Dr. V a j n a Gábor a Brassóvármegyei választmány elnöke; R e m é n y i Antal az E. M. K. E. jogtanácsosa Budapestre, egyszersmind fiát R e m é n y i Ferencz cs. és kir. sorhajó-hadnagyot rendes tagnak jelentvén be; F a r a g ó László gépészmérnök, Budapestre és mások. V e r e s s Dezső szerkesztő Deésről 18 K. át nyújtott át a következő sorok kíséretében: „A deési esküdteknek tegnapi főtárgyalása után az esküdtszéki tagoktól ez összeget gyűjtöttem össze. Kérem e csekély összeget az E. M. K. E. javára elfogadni.“

Tudomásul szolgál és illetve köszönettel fogadtatik.

7.

T. alelnök főtitkár főbb vonásaiban ismerteti az egyesület Évi-jelentését, a központ, a fiók-választmányok, a vidéki gondnokságok és felügyelő-bizottságok működéséről; valamint bemutatja az egyesület számadásait és költségvetését a folyó 1901. évre.

Évi-jelentés, valamint a költségvetés és számadások I—XIV. és 1—60. oldalon kinyomatva és előre szétküldve, valamint a hazafias sajtóval is ismertette lévén, mindenekben tudásul szolgál; az Igazgató-választmány intézkedései, valamint a költségvetés jóvá hagyatnak.

8.

G y á r f á s Benedek számvizsgáló bizottsági tag a maga és Dr. S á r k á n y Lajos bizottsági tag nevében olvassa jelentését az egyesület vagyonának és számadásainak megvizsgálásáról a következőkben: „Mélyen tisztelt Közgyűlés! Alólírottak az E. M. K. E. múlt 1900. évi december 31.-ről szóló

zárszámadásait és vagyonmérlegét az elénkbe terjesztett kimutatások szerint megvizsgálván, annak egyes tételeit a könyvekkel, a felmutatott adatokkal, értékekkel és pénztári készlettel összehasonlítván, miként a zárszámadásokon és vagyonmérlegben igazoltuk, úgy e tiszteletteljes jelentésünkben is készséggel elismerjük, hogy mindezeket összhangzóknak, igazsághűnek és a könyvvézés szabályaival megegyezőknak találjuk.

Annak elbírálásánál, hogy az egyesület kamat és más címeken befolyt bevételeiből melyek fordítandók a rendszeresített kiadásokra és: újabban megszavazott segélyekre s melyek tőkésítendőek okvetlenül: a könyvvézés számára az Igazgató-választmány ide csatolt Utasítása szolgált zsinormértékül és alólítottak is csak az utasítást tartották szem előtt, elfogadva az elnökség azon kijelentését, hogy a közgyűlés évről-évre és ismételten kimondotta, miként csak a tőke kamat-jövedelem használható fel, ellenben mindennemű egyéb folyó bevétel tőkésítendő.

Mindezek alapján a mélyen tisztelt Közgyűlésnek a felmentvény megadását javasolván, vagyunk Kolozsvárt, 1901. ápril. hó 6-án alázatos szolgálói Sárkány Lajos dr. s. k., Gyárfás Benedek s. k., az 1900 szeptember 8-án tartott közgyűlésből kiküldött számvizsgálók.

Szolgál tudásul s a felmentvény a főpénztárosnak és ellenőrnek megadatik.

9.

A jövő évi Közgyűlés tárgyában t. alelnök-főtákar jelenti, hogy az Alsó-Fehérvármegyei fiókválasztmány elnöke, Zeyk Dániel főispán és Nagy Enyed város polgármestere Dr. Varró László ismételten szóbelileg is meghívták az E. M. K. E.-t a Közgyűlésnek Nagy-Enyeden tartására. Egyben olvastatik a következő átirat: „Az E. M. K. E. Igazgatóságának — Kolozsvárt. — Sz. 6218—901. Hivatkozással folyó évi 809. számú becses átiratára, van szerencsénk értesíteni, hogy azt a folyó évi október hó 25-én tartott képviselő testületi közgyűlésünk elé terjesztettük, a mely 82. jegyzőkönyvi szám alatt hozott határozatával kimondotta, hogy az E. M. K. E.-t a jövő 1902. év tavaszán tartandó Közgyűlésre Nagy-Enyedre ujjolag is meghívja és felkéri sziveskedjék a Közgyűlés napját tanácsunkkal jó előre tudatni, hogy a szükséges intézkedéseket a maga idejében megtehesse. A városi tanácstól, Nagy-Enyeden, 1901. november hó 6-án Dr. Varró László s. k. polgármester.”

A Közgyűlés a meghívást köszönettel elfogadja s egyszersmind kimondja, hogy a Közgyűlések ezentúl a költségvetésre való tekintettel szabályszerűen az év első felében tartatnak meg. A Nagy-enyedi Közgyűlés a tavaszi hónapok valamelyikére állapítatik meg az érdekelt fiókválasztmányokkal és a város közönségével egyetértőleg.

10.

Báró Bánffy Ernő jelentést tesz a jelölő bizottság eljárásáról a következőkben: „Tisztelt Közgyűlés! Kiküldtven, hogy az Alapszabályok 19 §. e) pontja és 17. §-a alapján a tisztikarra és a választmányra nézve számbavegyük az esetleges változásokat, vagy a megbízás lejáratára vonatkozó intézkedéseket; van szerencsénk ennek alapján tisztelettel jelenteni, hogy miután az 1899-ben életbe lépett új Alapszabályok szerint a tisztikar 6 évre és a választmány 3 évre választatik, de ez utóbbi idő is csak a jövő évben fog beállni, ellenben üresedés hála Istennek nincs, ennek következtében ez uttal javaslattételnek, illetve választásnak szüksége nem forog fenn. Javasoljuk azonban, hogy az eddigi tisztikar, mint a választmány iránt a Közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetének és elismerésének adjon kifejezést. Kolozsvárt, 1901. november 10-én. Tisztelettel Báró Bánffy Ernő biz. elnök. Dörgő Albert, Varró László dr., Pál István, Zeyk Károly biz. tagok.”

Egyhangulag elfogadtatik.

11.

A tárgysorozat kimerítve lévén, elnök a Közgyűlést a következő szavakkal zárja be:

„Tisztelt Közgyűlés! Az Alapszabályok 15. §-a értelmében az önálló indítványok a Közgyűlés előtt legalább 8 nappal előbb írásban terjesztendőek be. Ily indítvány nem érkezvén be, ennek következtében a Közgyűlés tárgysorozata kimerítve van. Midőn tehát a Közgyűlést bezárom, engedjék meg, hogy köszönetemet fejezzem ki a buzgó érdeklődésért s kérjem, hogy a tagok támogatása által a tisztikar és a választmány munkakedvét emelni, tetterejét előmozdítani sziveskedjenek. Részünkről ígérjük: minden erőnkől arra fogunk törekedni, hogy a Közgyűlés tetszését és jóváhagyását a jövőre is kiérdemeljük. A viszontlátásra a jövő évben Nagy-Enyeden!„

Eljenzéssel fogadtatik

K. m. f.

Gróf Béldi Ákos s. k.
elnök.

Dr. Csernátoni Gyula s. k.
jegyző.

Hitelesítik:

Dr. Haller Károly s. k.

Szabó József s. k.

Simó Lajos s. k.

B)

Vagyoniak.

a) Számvizsgálók jelentése.

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

Alólirottak az E.M.K.E. mult 1901. évi december hó 31-ről szóló zárszámadásait és vagyonmérlegét az elénkbe terjesztett kimutatások szerint megvizsgálván, annak egyes tételeit a könyvekkel, a felmutatott adatokkal, értékekkel és pénztári készlettel összehasonlítván, miként a zárszámadásokon és vagyonmérlegen igazoltuk, úgy e tiszteletteljes jelentésünkben is készséggel elismerjük, hogy mindezeket összhangzóknak, igazság-hűnek és a könyvvezetés szabályaival megegyezőnek találtuk.

Annak elbirálásánál, hogy az egyesület kamat- és más czimeken befolyt bevételeiből, melyek fordítandók a rendszeresített kiadásokra és ujabban megszavazott segélyekre s melyek tőkésítendők okvetlenül: a könyvvezetőség számára az Igazgató-választmány ide csatolt Utasítás a szolgált zsinormértékül és alólirottak is csak ez utasítást tartották szem előtt, elfogadva az elnökség azon kijelentését, hogy a Közgyűlés évről-évre és ismételten kimondotta, mikép csak a tőke-kamat jövedelem használható fel, ellenben mindennemű egyéb folyó bevétel tőkésítendő.

Mindezek alapján a mélyen tisztelt Közgyűlésnek a felmentvény megadását javasolván, vagyunk

Kolozsvárt, 1902. április hó 5-én

alázatos szolgálai:

Gyárfás Benedek.

Sárkány Lajos dr.

az 1901. november 10-én tartott Közgyűlésből kiküldött számvizsgálók.

Sz. 114—902.

Melléklet.

Utasítás a könyvvezetés számára.

A f. év februárius hó 12-iki választmányi gyűlés elé terjesztett kimutatás alapján a kamat-jövedelem felhasználására és a tőkésítésre nézve a közgyűlés fennálló határozatai értelmében utasítjuk a pénztári osztályt, hogy az 1901. december hó 31-iki zárlat elkészítésénél a következőképen járjon el:

1. **Bevételek.** Ezekből tőkésítendők:

1. Az örökös és alapító tagsági díjak, mint törzsvagyon.

2. A rendes és pártoló tagsági díjak, az új ciklus rendes tagdíjak, vegyes adományok, persely-gyűjtés, bárczakönyv szelvény, tőzsdei értékpapírok f. évi árfolyam nyeresége, az Émke ipari cikkek után befolyt s névszerint felsorolt s kitüntetett jutalék összegei, ugyszintén a gróf Kun Kocsárd-féle erdőrészt és szellértelek eladásából befolyt részletek, valamint az Arad városi és megyei választmány központilag kezelt vagyona.

II. Elkülönítve kezeltetvén, külön tételekben lesznek kitüntetendők:

3. Az algyógyi m. kir. áll. gróf Kun Kocsárd székely földmives iskola, Emke alapítás, alapítványi birtok 1901. évi jövedelme és kiadása.

4 Nagy István 4000 K.

5. Bethleni Bethlen András gróf 1000 K., a brassói Emke-óvó czéljaira tett alapítványok összegei.

III. Kiadások. Fedezze:

A takarékpénztári és alapítványi kamatokból, az 1901. évben már befolyt és az 1901. év december 31-ig esedékessé vált értékpapír szelvények összegéből, a magán kötvény kamatokból, az Emke (üzletvezetőségi) bérház és a szászvárosi Emke épület házbér összegéből, az özv. Mohai Károlyné magyar-kályáni, az Orbán Balázs báró tövisi és csákyai, az özv. Tappenburg Károlyné-féle helyi ingatlanok hasznobéréiből, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter által nép és vándor-könyvtárak szervezésére adományozott összegből, az átmenetileg bevételezett folyó segélyekből:

1 az 1901. évi szabályszerű segélyeket, kezelési kiadásokat és az egyesület érdekében közgyűlési és igazgató-választmányi határozat alapján folyósított egyéb kiadásokat;

2. az irodai felszerelések 10% kopás díját, a magán-értékpapírok összegéből a 13 darab Kolozsvári Kisegítő részvény értékének a 100 K. leírását, ugyszintén az egyesület vagyonát képező bérházak és Emke iskola- és óvó-épületek befektetési tőkéinek helyreállítására az 1 és 5% törlesztési hányad összegeit

Csatoljon továbbá a Kovács Sándor alaphoz, annak 1901. évi 5% os kamata 1/4-ede részében: 1525 K. 64 f-t, a Magyar Nők Emke-lobogó (rendelkezési) alapjához 1901. évi 5%-ban: 1652 K. 75 f-t és az Emke (üzletvezetőségi) épület költség- és adó-alapjának 1901. évi 5%-os kamatával növelésére: 1118 K. 79 f-t s végül

3. a kamatjövedelemből fennmaradó 21.236 K. 36 f-t csatolja a tőkealap növelésére. Kolozsvárt, 1902. februárius hó 14. én.

Gróf Beldi Ákos,
elnök.

Sándor József,
t. alelnök-főtákar.

b) Vagyoni állapot 1902. márczius hó 31-én.

<i>I. Algyógyi birtok, meglevő készpénz vagyon, befektetések, kölcsönök, stb.</i>		Kor. fill.	Kor. fill.
1. Algyógyi birtok (régebbi becslés alapján).....			443114.90
2. Erdélyi bank és takarékpénztár részvénytársaság	betét	199452.21	
3. Kolozsvári takarékpénztár és hitelbank részvénytársaság		114864.90	
4. Mezőgazdasági bank és takarékpénztár részvénytársaság		102484.49	
5. Magyar Leszámitoló és pénzváltó bank erdélyrészi fiókosztálya....		70568.95	
6. Kolozsvármegyei takarékpénztár részvénytársaság		40142.25	
7. Erdélyrészi magyar jelzálog hitelbank részvénytársaság.....		35965.58	
8. Kolozsvári kereskedelmi bank részvénytársaság		27750.49	
9. Kolozsvári iparosok hitelszövetkezete		22281.61	613510.48
10. Balázsfalvi takarékpénztár részvénytársaság		40000.—	
11. Nagy-enyedi kisegítő takarékpénztár		20346.30	
12. Kisküküllő vm. takarékpénztár és hitelbank részvénytársaság		20000.—	
13. Dévai takarékpénztár részvénytársaság		14254.66	
14. Szászvárosi takarékpénztár részvénytársaság		12291.78	
15. Zalatnai takarékpénztár részvénytársaság		10000.—	
16. Ó-Radnai Hitelszövetkezet.....		15000.—	
17. Dévai előlegezési szövetkezet		8538.88	
18. Hunyadmegyei első takarékpénztár		2203.68	137635.30
19. Tözsdei értékpapírokban.....		468455.40	
20. Magán értékpapírokban		1624.—	470079.40
21. Kolozsvár sz. kir. város } I. kölcsön	46000 —		
} II. "	80000.—		
} III. "	85402.90	kölcsön tartozás	211402.90
22. Kolozsvári róm. kath. egyházközség		85124.08	
23. Erdélyi Kárpát-Egyesület		16000.—	
24. Orsz. Kolozsvári siketnéma intézet		4000.—	
25. Algyógyi első kölcsön befektetésekre		7492.08	
26. Özv. Mohai Károlyné-féle hasznélvezeti jog megváltás		10809.87	334828.93
	Átvitel. . . .		<u>1,999 169.01</u>

		Kor. fill	Kor. fill.
	Áthozat.		1,999 169.01
27.	Emke (üzletv.) épület	298296.80	
28.	Szászvárosi Emke épület	41425.71	
29.	Balázsfalvi Emke-iskola	32626.—	
30.	Beszterczci Emke-óvó	18330.32	
31.	Aranykúti Emke-iskola	11082.10	
32.	Kis-sebesi Emke-iskola	10368.—	
33.	Magyaró-kereki Emke-iskola	8733 64	
34.	Vámos-udvarhelyi Emke iskola	6120.—	
35.	M.-n.-zsombori Emke-iskola	5270	
36.	Özv. Mohai Károlyné-féle m.-kályáni ingatlanok	100000.—	
37.	Balogh János-féle tövisi ingatlanok	20000.—	
38.	Tappenburg féle helyi ingatlanok	1009.10	553.261.67
39.	Felszerelések és az Emke-lobogó		7291.68
40.	Előlegek		722.50
41.	M. kir. postatakarékpénztár		200.—
42.	Kézi pénztár		620.61
			<u>2,561.265.47</u>

II. Aláírt tagsági kötelezettségek (behajtandók).

43.	Örökös	348.32	
44.	Alapító tagoknál	29225 40	
45.	Rendes részbeni törlésekkel	63992 52	
46.	Pártoló	2216.—	95782.24
			<u>2,657.047.71</u>

III. Várandság. (Hagyatékok.)

A Bitskey Kálmán 80.000 K., Orbán Balázs báró 16 000 K., özv. Man gesius Frigyesné 12.000 K., Splényi Antal báró 1325 K. 82 f., Herczeg Gábor 1000 K., Megyeri Krausz Mayer 400 K., Valicsék Mátyás 308 K., 80 f., Lovas László 200 K. hagyatéka illetve alapítványa, továbbá a kissebesi, aranykúti és magyaró-kereki iskolatelkek értékei a fenti tételek egyikébe sincsenek fel véve, mivel e hagyatékok, alapítványok és telekkebekelezések részint perek, részint tárgyalások alatt állanak. — A Balázs Adolf, Budai Pál, Budai Sándor, Deák Lukács dr., Kunerwalder M. Fülöp, Lőrinczi Gyula, Lukács Mózes, Móricz József, Nedoroszték János, Orbai Antal, Peregriny Sándorné, Simay Salamon, Simonyi Dániel, Vajna Áron, Wurczinger József-féle újabban be jelentett hagyatékok — a további utasításig — érték nélkül nyilvántartatnak

A fenti értékkel szereplő hagyatékok összesített értéke:

111234.62

Összesen 2,768.282.33

azaz **Kettőmillióhétszázhatvannyolczezerkettőszáznyolcvankettő K. 33 f.**

Kolozsvárt, 1902. márczius hó 31-én.

Merza Lajos,
kir. tat., főpénztáros.

Szekula Ákos,
ellenőr.

Beregszászy László,
főkönyveztő.

TARTOZIK.

c) Veszteség és nyereség-számla

F. k.		Kor.	fill.	Kor.	fill.
182	Algyógyi m. kir. áll. gróf Kun Kocsárd székely földmives iskola, Emke-alapítás, alapítv. birtok f. évi kiadása rovatnak			45:64	02
>	Folyó segélyezések	24531	02		
26/II.	Egyszermindenkorra szóló segélyezések	8350	20		
196	Népkönyvtárak	5020	16		
166	Daloskőri jutalmak	700	—		
32/II.	Könyöradományok	282	—	38883	38
3/II.	Fiók választmányok 25% ^o kezelési költség levonások	1165	92		
247	Tiszti fizetések és lakbér illetmények:				
"	a) T. alelnök, főtitkár illetménye .. 4000.—				
"	b) kezelő tisztviselők fizetései 6000.—				
"	c) lakbér illetmények 2300.— 12300.—				
"	d) szolgáló fizetése, lakbére, ruhailletménye és adója 855.24	13155	24		
33/II.	Irnok, díjnok és rendkívüli munkaerők	2116	—		
10/II.	Ügyvédi munkadíjak, stb.	108	70	16545	86
173	Közgyűlési kiadások, évi jelentés stb.	573	—		
5/II.	Igazgató-választmány határozata alapján és kegyeleti kiadások ..	989	19		
80	Új ciklusra tagok gyűjtés, nyomdai stb. kiadásai	1076	36		
1/II.	Egyesületi helyiség lakbére 1700.—				
"	" fűtése, világítása és vegyes kiadások 643.86	234	86		
227	Az Emke értesítő nyomtatási költségei 471.				
>	Nyomatványok, papírkeresk. szerek és anyagok, könyvkötői				
>	munkák 578.21	1049	21		
27/II.	Postaportó, sürgöny és telefon kiadások	401	—	6432	62
6/II.	Egyesületi bérház fenntartási költségei, adók, stb.	3980	16		
180	Szászvárosi Emke-épület fenntartási költségei, adók stb.	507	08		
7/II.	Özv. Mohai Károlyné sz. Antal Mária-féle Magyar-Kályáni Emke				
"	ingatlan tűzbiztosítási díja	55	54		
199	Tappenburg-féle ingatlan után adók	40	34	4583	12
222	Felszerelések és az Emke-lobogó értékéből 10% ^o leírásért	797	27		
221	Magán Értékpapírok, 13 db 100 K-ás Kolozsvári Kisegítő részv. >	1300	—	2097	27
35	Tőke-alaphoz f. évi	61442	33		
158	Magyar nők Emke-lobogó (rendelkezési) alap-				
>	hoz, f. évi 5% ^o	1652	75		
84	Kovács Sándor mérnök, N.-Enyed alaphoz, f.				
>	évi 5% ^o 1/4 rész	1525	64		
96	Emke (üzletv.) épület költség és adó-alaphoz				
>	f. évi 5% ^o	1118	79		
45/II	Emke iskola- és óvó-épületek befektetett tőkéi-				
>	nek helyreállítására 5% ^o törlesztési hányad	4626	50		
46/II.	Emke bérházak után 1% ^o törlesztési hányad				
>	a befektetési tőke helyreállítására	3347	80	73713	81
				187.420	08

Megjegyzés. A Nagy István brassói Emke-óvó 4000 K és a bethleni gróf Bethlen András 1000 K. brassói Emke-óvó tételek a vagyon mérleg

Kolozsvárt, 1901.

Merza Lajos,
kir. tan., főpénztáros

Szekula Ákos,
ellenőr.

Jelen veszteség és nyereség számlát megvizsgáltuk, egyes tételeit a fő- és segédkönyvek

Kolozsvárt, 1902.

Sárkány Lajos dr.,
számvizsgáló.

1901. december 31-én.

KÖVETEL.

F. k.			Kor.	fill.	Kor.	fill.
177	Örökös tagsági díjak	rovattól	200	—		
248	Alapító tagsági díjak	»	12978	50		
245	Rendes tagsági díjak	»	7956	56		
239	Uj cyklus rendes tagsági díjak	»	4568	—		
246	Pártoló tagsági díjak	»	583	50		
31/II.	Vegyes adományok	»	1114	19		
211	Persely gyűjtés	»	639	49		
225	Bárczakönyv szelvény	»	3	—		
137	Tőzsdei értékpapírok f. évi árfolyam nyereség	»	8	70	28051	94
87	Gróf Kun Kocsárd féle erdőrezs eladása	»	466	—		
12/II.	» » » » és szellértelek eladása	»	1315	96		
28/II.	Arad városi és megyei vál. központilag kezelt vagyona	»	2572	10	4354	06
Emke ipari cikkek után jutalékok :						
240	Emke gyűjtő 5 ⁰ / ₀ -a	»	5000	—		
36/I.	» rizskeményítő 2 ⁰ / ₀ -a	»	1160	88		
38/II.	» mellény és Emke czimke 1 ⁰ / ₀ -a	»	517	69		
23/II.	» gyertya és Emke szappan 1 ⁰ / ₀ -a	»	376	09		
24/II.	» szivarkahüvely és Emke szivarkapapír 2 ⁰ / ₀ -a	»	314	69		
39/II.	» kék (Ultramarin) 3 ⁰ / ₀ -a	»	200	—		
42/II.	» tinta és Emke pecsétviasz 5 és 3 ⁰ / ₀	»	132	44		
25/II.	» pamutvászon 1 ⁰ / ₀ a	»	58	77		
37/II.	» édes paprika 5 ⁰ / ₀	»	39	41	7799	97
181	Algyógyi m. kir. áll. gróf Kun Kocsárd székely földm. iskola, Emke alapítás alapítv. birtok f. évi jövedelme	»			45164	02
215	Kamat (takarékpénztári betétek után és alapító tagoktól)	»	33548	57		
208	Ertékpapír kamat } 1901. évben befolyt összegért .. 15259-15					
	» » » } 1901. decz. 31-ig esedékes összegért <u>9398-85</u>		24658	—		
16	Magán kötvény kamat	»	16725	32		
171	Emke (üzletv.) épület házbére	»	18368	54		
167	Szászvárosi Emke épület házbére	»	1928	—		
21/II.	Özv. Mohai Károlyné-féle m.-kályáni ingatlan 1900. évi haszonbér	»	1250	—		
79	Orbán Balázs báró hagyatéka után 1901. évi haszonbér	»	165	18		
149	Özv. Tappenburgné-féle ingatlan után 1900. évi haszonbér	»	123	—		
212	Vallás és közokt. m. kir. miniszter adománya nép és vándor könyvtárak szervezésére	»	3600	—		
29/II.	Átmeneti folyó segélyek	»	1688	48	102050	09
					187.420	08

alapítványok összegei, mely alapok 1901. év folyamán jutottak egyesületünk birtokába, mint külön kezelendő alapítványi rovatában tüntetendők ki.

d e c z e m b e r h ó 31-én.

Beregszászy László,
főkönyvvezető.

eredményeivel, valamint a felmutatott bizonyítékokkal teljesen megegyezőknek s egybehangzóknak találtuk.

á p r i l i s h ó 5-én.

Gyárfás Benedek,
számvizsgáló.

TARTOZIK.

d) Mérlegszámla

F. k.		Kor.	fill.	Kor.	fill.	
153	Erdélyi bank és takarékpénztár részvénytársaság	199452	21			
14/II.	Magyar leszámítoló és pénzváltó bank erdélyrészi fiók osztálya	112568	95			
172	Mezőgazdasági bank és takarékpénztár részvénytársaság	102484	49			
178	Kolozsvármegyei takarékpénztár részvénytársaság	40142	25			
30/II.	Erdélyrészi magyar jelzálog hitelbank részvénytársaság	35963	58			
145	Kolozsvári kereskedelmi bank részvénytársaság	27750	49			
165	Kolozsvári takarékpénztár és hitelbank részvénytársaság	24759	10			
135	Kolozsvári iparosok hitelszövetkezete	22281	61	565404	68	
85	Balázsfalvi takarékpénztár részvénytársaság	40000	—			
35/II.	Nagy-enyedi kisegítő takarékpénztár	20346	30			
141	Kisküküllő vm. takarékpénztár és hitelbank részvénytársaság	20000	—			
43/II.	Dévai takarékpénztár részvénytársaság	14254	66			
88	Szászvárosi takarékpénztár részvénytársaság	12291	78			
163	Zalatnai takarékpénztár részvénytársaság	10000	—			
201	Ó-Radnai hitelszövetkezet	10000	—			
44/II.	Dévai előlegezési szövetkezet	8538	88			
69	Hunyadmegyei I-ső takarékpénztár	2203	68	137635	30	
137	Tőzsdei értékpapírok	510691	20			
208	Értékpapír kamat (1901. XII/31-ig esedékes szelvények értékeért)	4398	85			
221	Magán értékpapírok	2024	—	522114	05	
224	Kolozsvár sz. kir. város } kötelezvény szerinti } I. kölcs. 46000.— törvényhatósága } kölcsön tartozásai } II. " 80000.— III. " 85402.90	211402	90			
217						
244				Kolozsvári római kath. egyházközség kötelezvénye	85350	08
108	Erdélyi Kárpát-Egyesület kötelezvénye	16000	—			
140	Országos kolozsvári siketnéma intézet kötelezvénye	4000	—			
17/II.	Algyógyi alapítványi birtok céljaira (befektetés)	7492	08			
13/II.	Özv. Mohai Károlyné-féle haszonélvezeti jog megváltás	7286	67	331511	73	
229	E. ingatlanok } Emke üzletv.) épület	293674	42			
142		Gróf Kun Kocsárd-féle szászvárosi Emke-épület	41106	—		
230		Balázsfalvi Emke-iskola	32626	—		
231		Besztercei Emke-óvó	18330	32		
234		Aranykúti Emke-iskola	11082	10		
235		Kis-sebesi Emke-iskola	10358	—		
130		Magyaró-kereki Emke-iskola	8733	64		
233		Vámos-udvarhelyi Emke-iskola	6120	—		
232		Magyar-nagy-zsombori Emke-iskola	5270	—		
16/II.		Marosgezsei özv. Mohai Károlyné sz. Köröspataki Antal Mária hagyatékát képező magyar-kályáni ingatlan	100000	—		
152	E. } Balogh János-féle tövisi ingatlan	30000	—			
147		Özv. Tappenburgné-féle helyi ingatlan	1009	10	548319	58
118	Algyógyi birtok } ingatlanok értéke	420112	—			
119		(régébbi becslés alapján) } ingók (felkelhetőségek) értéke	23002	90	443114	90
222	Felszerelések és az Emke-lobogó értékei } nyers mérleg szerint	797	65			
*		10% leírásért	797	27	7175	41
34/II.	Előlegek			835	—	
226	M. kir. postatakarékpénztár			200	—	
241	Pénztár			4512	68	
177	Tagsági kötelezettségek } örökös tagok	348	32			
248		alapító " }	29125	40		
245		rendes " }	75623	52		
244		pártoló " }	2922	—	108019	24
				2.668.842	57	

Megjegyzés. A Bitskey Kálmán 80,000 K., Orbán Balázs báró 16,000 K., özv. Mangesius Frigyesné 12,000 Lovas László 200 K. hagyatéka, illetve alapítványa, továbbá a kis-sebesi, aranykúti és magyaró-kereki iskolatelkek értékei tárgyalások alatt állanak. Ez értékkel felvett hagyatékok összege: 11123462 K.

A Balázs Adolf, Budai Pál, Budai Sándor, Deák Lukács dr., Fekete Sámuelné-Kendi Kandida, Kunerwalder Salamon, Simonyi Dániel, Szentiványi Sándor, Vajna Áron, Wurzinger József-féle újabban bejelentett hagyatékok — Kolozsvárt, 1901. deczem-

Merza Lajos,
kir. tan., b. főpénztáros

Szekula Ákos,
ellenőr

Jelen mérlegszámát megvizsgáltuk, egyes tételeit a fő- és segédkönyvekkel, valamint a Kolozsvárt, 1902.

Sárkány Lajos dr.,
számvizsgáló.

1901. deczember 31-én.

KÖVETEL.

F. k.		Kor.	fill.	Kor.	fill.
35	Tőke.....			1675647	86
219	„I. Ferencz József Ő Felsege népiskolai alapítvány“.....			50000	—
236	„Erzsébet királyné Ő Felsege kisdédóvó alapítvány“.....			50000	—
116	„Gróf Kun Kocsárd ingatlan alapítványa“.....	420112	—		
117	„Gróf Kun Kocsárd ingók (felkelhetőségek) alapítványa“.....	23002	90	443114	90
15/II.	„Özv. Marosgezsei Mohai Károlyné sz. Köröspataki Antal Mária hagyatéka“.....			100000	—
22/II.	„Özv. Marosgezsei Mohai Károlyné sz. Köröspataki Antal Mária hagyománya a mezőkövesdi néptanító részére“.....			600	—
161	„Kossuth Lajos alap“.....			21487	74
220	„Bethlen Gábor gróf emlék-alapítvány“.....			20000	—
84	„Kovács Sándor mérnök, Nagy-Enyed, alapítványa“.....			123577	25
158	„Magyar nők Emke-lobogó (rendelkezési) alap“.....			34707	91
90	„Szentistváni Nemes János alapítványa“.....			4048	54
40/II.	„Nagy István brassói Emke-óvó alapítványa“.....			4000	—
162	„Veress Ferencz 1848/49-beli honvéd tüzmaster alapítványa“.....			1170	—
41/II.	„Bethleni gróf Bethlen András brassói Emke-óvó alapítványa“.....			1000	—
96	Emke (üzletv.) épület fenntartása költség és adóalap.....			23494	73
45/II.	Emke-iskola és óvó épületek befektetett tőkéinek helyreállítására 5% törlesztési hányad alap.....			4626	50
46/II.	Emke bérházak után 1% törlesztési hányad alap a befektetési tőke helyreállítására.....			3347	80
159	Örökös tagsági.....	348	32		
9/II.	Alapító tagsági.....	29125	40		
242	Rendes tagsági.....	75623	52		
243	Pártoló tagsági.....	2922	—	108019	24
				<u>2,668.842</u>	<u>57</u>

BCU Cluj / Central University Library Cluj

K. Splényi Antal báró 1325 K. 82 f., Herczeg Gábor 1000 K., Megyeri Krausz Mayer 400 K., Valicsek Mátyás 303 K. 80 f., a fenti tételek egyikébe sincsenek felvéve, mivel e hagyatékok, alapítványok és telekbekebelezések részint perek, részint

M. Fülöp, Lőrinczi Gyula, Lukács Mózes, Móricz József, Nedoroszték János, Orbai Antal dr., Peregriny Sándorné, Simay a további utóhétségi — érték nélkül nyilvántartanak. ber hó 31-én.

Beregszászy László,
főkönyvvezető.

felmutatott bizonyítékokkal teljesen megegyezőknek s egybehangzóknak találtuk.
április 5-én

Gyárfás Benedek,
számvizsgáló.

BEVÁRANDÓ. e) Költségvetés az 1902. január 1-én meglevő készvagyon (alap-

		Kor.	fill.	Kor.	fill.
1	<i>Algyógyi m. kir. áll. gróf Kun Kocsárd székely földmives iskola, Emke alapítás alapítv. birtok nyers jövedelme: a birtok igazgatósága által f. 1902. évre előirányozva</i>			42872	—
2	<i>Bank elhelyezések:</i>				
	Helyi és vidéki pénzintézeteknél elhelyezett 703039 K 98 f. után f. 1902. év végéig 4, 4 ¹ / ₂ , 4 ³ / ₁₀ 5, 5 ¹ / ₂ és 6 ⁰ / ₁₀ -al előirányozva			33556	11
3	<i>Tőzsdei és magánértékpapírok után:</i>				
	F. 1902 évben esedékes szelvények értékének czimen			24646	60
4	<i>Megtérülendő magánkölesön kötvények után előirányzott %-ok:</i>				
	Kolozsvár sz. kir. város törvényhatóságától	10631	14		
	Kolozsvári róm. kath. Egyházközségtől	4294	36		
	Erdélyi Kárpát-Egyesülettől	800	—		
	Orsz. kolozsvári siket-néma intézettől	200	—		
	Algyógyi földmives iskolától	371	36		
	Özv. Mohai Károlyné-féle haszon-) hátrálékos % 1901-ről 363.30 élvezeti jog megváltás után) esedékes % 1902-ről 340.49	703	79	17000	65
5	<i>Házbér jövedelem:</i>				
	Emke épület után a M. Á. V. kolozsvári üzletvezetőségétől	16663	54		
	Emkétől az iroda helyiségekért	1700	—	18363	54
6	<i>Vegyés bevételek:</i>				
	Özv. Mohai Károlyné-féle magyar-) hátrálék 1901. évről 1230.20 kályáni ingatlan haszonbérből) esedékes 1902. évre 1230.20	2460	40		
	Szászvárosi gróf Kun Kocsárd fele Emke-épület előirányzott házbér jövedelme	1947	14		
	Tappenburg Károlyné-féle kolozsvári) hátrálék 1901. évről 120. - ingatlan bérletösszege) esedékes 1902. évre 120.—	240	—		
	Orbán Balázs báró fele tövisi birtok előirányzott bérletösszege ..	200	—	4847	54
7	<i>Befektetésekben levő tőke:</i>				
	Balázsfalvi Emke-iskola 32626 K — f. befektetés után 5 ⁰ / ₁₀ ..	1631	30		
	Besztérczei Emke-óvó 18330 K 32 f. " " " " ..	916	51		
	Aranykúti Emke-iskola 11082 K 10 f. " " " " ..	554	10		
	Kis-sebesi " " 10368 K — f. " " " " ..	518	40		
	Magyaró-kereki " " 8733 K 64 f. " " " " ..	436	68		
	Vám.-udvarhelyi " " 6120 K — f. " " " " ..	306	—		
	M. n.-zsombori " " 5270 K — f. " " " " ..	263	50	4626	49
8	<i>Álmeneti és külső bevételek:</i>				
	Kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől nép- és vándorkönyvtárakra	1000	—		
	Kir. kereskedelemügyi minisztertől a balázsfalvi iskola számára	300	—		
	Gyertyánffy István igazgatótól 2 alapítvány után %	220	—		
	Erdélyi ev. ref. E. K.-tól a magyar-nagy-zsombori iskola számára	208	48		
	Magyar-nagy-zsombori áll. elemi leányiskoláért a kir. vallás- és közokt. Minisztertől	180	—		
	Csik-gyimes-bükk rakottvási Emke-tanító fizetéspótlásra	200	—		
	Kis-sebesi Emke-tanító fizetéspótlásra	200	—	2308	48
9	<i>Intercaláris és időközi tőkenövekvés kamatok összegében várható</i> ..			2000	—
				150.221	41

Kolozsvárt, 1902.

Merza Lajos,
kir. tan., főpénztáros.

Szekula Ákos,
ellenőr.

Megállapítva az igazgató-választmány 1902.

Gróf Béli Ákos,
elnök.

Megjegyzés. Az 1902. év folyamán bejövő várandóságok, örökös, alapító, rendes és pártoló tagsági zések bevételei, mint az alaptőkéhez csatolandó el nem

tőke, egyesületi bérház, algyógyi alapítványi birtok stb.) **jövedelme alapján.** KIADANDÓ.

	Rendki- vüli	Rendes	Összesen
1 Algyógyi m. kir. áll gróf Kun Kocsárd székely földmives iskola, Emke-alapítás fenntartási költségei a f. 1902. évre.....	— —	42872 —	42872 —
2 Emke iskolákra.....	217 30	7529 98	7747 28
3 Óvókra	263 10	7156 51	7419 61
4 Gyermekmenhelyekre	— —	700 —	700 —
5 Tanintézetek támogatására.....	— —	1460 —	1460 —
6 Jutalmak és egyszersmindenkorra szóló segélyek	4743 30	388 50	5131 80
7 Iskolákra és jutalom külső bevételek után	— —	1100 —	1100 —
8 Kovács Sándor székely alap %-ból	1034 —	1432 —	2466 —
9 Egyházi segélyekre és felekezeti iskolákra	5240 —	1330 —	6570 —
10 Népkönyvtárak és daloskörökre.....	— —	7000 —	7000 —
11 Vegyes intézkedésekre.....	— —	6579 38	6579 38
12 Alapok növelésére	— —	3118 16	3118 16
13 Háztorlesztési hányad alaptőke helyreállítására	— —	3347 80	3347 80
14 Emke-iskolai és óvó épületek befektetett tőkéinek helyreállítására	— —	4586 49	4586 49
15 Bérházak fenntartási költségére	— —	4279 78	4279 78
16 Dologi kiadások	— —	8240 —	8240 —
17 Kezelés	2500 —	10200 —	12700 —
18 Felhasználható a f. 1902. évben:			
a) Kovács Sándor mérnök, Nagy-Enyed, alapítvány 5% kamata $\frac{3}{4}$ részéből	2168 13	—	2168 13
b) Magyar nők Emke lobogó (rendelkezési) alap 5%-ából	1735 39	—	1735 39
c) Újabb segélyekre, egyesület igazgatására a tőke-kamat jöve- delemből év végéig rendelkezésre marad	20999 59	—	20999 59
	38900 81	111320 60	150221 41

április hó 15-én.

május hó 12-én tartott ülésében.

Beregszászy László,
főkönyvvezető.

Sándor József,
t. alelnök, főtitkár.

díjak, ipari %-ok, perselyes, filléres és bárczás gyűjtések, adományok s esetleg bái és egyéb rend-
költethető folyó jövedelmek, nincsenek az előirányzatba felvéve.

f) **Részletezés a költségvetéshez.**

<i>I. Algyógyi m. kir. állami gróf Kun Kocsárd székely földműves iskola,</i>	Kor. fill	Kor. fill
<i>Emke alapítás.</i>		
Fenntartási költség a f. 1902. évre.....		42872.—

II. Emke-iskolákra.

a) Rendes járadékok:

1. Aranykúti Emke-iskola 11082 K. 10 f. tőke befektetés után 5 ^o / _o	554.10	
" " nyugdíj illetéke	24.—	
2. Balázsfalvi " 32626 K. tőkebefektetés után 5 ^o / _o	1631.30	
3. Csik-gyimes-bükk-rakottyási Emke-tanító fizetése	600.—	
" " Emke iskola nyugdíj illetéke.....	24.—	
4. Kis-sébesi Emke-iskola 10368 K. tőke befektetés után 5 ^o / _o	518.40	
" " Emke-tanító fizetése.....	600.—	
" " Emke-iskola nyugdíj illetéke	24.—	
5. Magyar-nagy zombori Emke-iskola 5270 K. tőkebefekt. után 5 ^o / _o	263.50	
" " Emke-tanító fizetése	800.—	
" " iskola nyugdíj illetéke	24.—	
6. Magyaró-kereki Emke-iskola 8733 K. 64 f. tőkebefekt. után 5 ^o / _o	436.68	
" " Emke-iskola tanító fizetése	800.—	
" " " V-öd éves pótléka	100.—	
7. Vámos-udvarhelyi Emke-iskola 6120 K. tőkebefektetés után 5 ^o / _o	306.—	
" " Emke-iskola tanító fizetése	800.—	
" " " nyugdíj illetéke	24.—	7529.98

b) Rendkívüli segélyek:

1. Aranykúti Emke-iskola feliratos és fali olvasó táblája	24.—	
2. Magyaró-kereki Emke-iskola 1901-2. tanévi dologi kiadásainak többlete....	122.40	
3. Vámos-udvarhelyi Emke-iskola építkezési költség és könyvkötői munkákért	37.90	
Vámos-udvarhelyi Emke-iskola 1 db egész délkörrel ellátott földgömb	33.—	217.30

III. Óvókra.

a) Rendes járadékok:

1. Alsó-járai Emke-óvó (1901. szept. 1-től 3 évre előjegyezve)	400.—	
2. Besztercezi Emke-óvó 18330 K. 32 f. tőke befekt. után 5 ^o / _o	916.51	
" " Emke-óvónő fizetés többlete	80.—	
3. Brassó-bolgárszegi óvó (1898. okt. 1-től 10 évre megszavazva).....	400.—	
4. A gróf Bethlen András és Nagy István-féle 6000 K. alapok %-a....		
a brassói Emke-óvó czéljaira	200.—	
5. Dévai óvó XX-ik (utolsó) 1/2 évi részlete, 10 éves volt	200.—	
6. Fogarasi óvó évről-évre	400.—	
7. Hátszegi " évről-évre	400.—	
8. Ördögkúti Emke Kormos-óvó dtto	1000.—	
" " " óvónő V-öd éves pótléka	100.—	
9. Petrosényi óvó (1894. jul. 1-től 10 évre megszavazva)	500.—	
10. Segesvári Emke óvó tanévről-tanévre.....	1360.—	
" " óvónő V-öd éves pótléka	100.—	
11. Szászvárosi óvó évről-évre	400.—	
12. Vajda-hunyadi óvó tanévről-tanévre	600.—	
" " óvónő V-öd éves pótléka.....	100.—	7156.51

b) Rendkívüli segélyek:

1. Besztercezi Emke-óvó 1901—2 tanévi költségvetésének fedezeti költsége	153.10	
2. Besztercezi Emke-óvónő lakbér különbözete	50.—	
3. Segesvári Emke-óvónőnek kisednevelő közgyűlésen való részvétel költségeire	60.—	263.10
Átvitel.....		<u>58038.89</u>

	Kor. fill.	Kor. fill
Át hozat ..		58038 89
<i>IV. Gyermekmenhelyekre.</i>		
Rendes járadékok:		
1. Borbándi gyermekmenedékhelyre. Évről-évre	100 —	
2. Hunyadvármegyei gyermekmenedékhelyekre. Évről-évre	600.—	700.—
<i>V. Tanintézetek támogatására.</i>		
Rendes járadékok:		
1. Brassói alsó kereskedelmi iskola. Évről évre	400 —	
2. Dévai áll. reáltanodai tápintézet. Tanévről tanévre	300 —	
3. Nagy-rápolti munkatanitónő " "	200.—	
4. Szászvárosi ev. ref. Kun-tanoda convictusa. " "	360. —	
5. Zalatnai magyar iparos tanonc iskola. " "	200.—	1460.—
<i>VI. Jutalmak és egyszerismindenkorra szóló segélyek.</i>		
a) Rendes járadékok:		
1. Kolozsvár, Monostor kerületi róm. kath. elemi iskola tanulóinak a Nemes János-féle alapból	200.—	
2. Csantavéri Törley József 2000 K. alapítvány 1/10-a „főleg az erdélyrészi iparosság körében” szolgáljon némi segélyül	100.—	
3. Nehai Veress Ferencz honvéd tüzmaster alap kamata	58 50	
4. Özv. Mohai Károlyné-féle alapból a mezőkövesdi tanító jutalma	30.—	388.50
b) Rendkívüli segélyek:		
1. Besztercei áll. iparos tanonc-iskolának	102.50	
2. Bodossy Lajos kis-bárcsai áll. isk. tanulóinak	200. —	
3. Brassói áll. faipari szakiskolának	200.—	
4. Brassói Székely Társaságnak (ceseléd oktatás ügyében könyvek beszerzésére)	130.80	
5. Brassói Székely Társaságnak székely iparos tanoncok elhelyezhetése végett	300.—	
6. Bukovinai andrásfalvi ref. egyházközségnek	200.—	
7. Derzsi áll. iskolával kapcsolatban felállítandó fa-faragászati tanműhely költségeire	100.—	
8. Dobokai ref. egyházközségnek magyar iskolája beruházási költségeire ..	140.—	
9. Gillinger János dévai főreálisk. próbatanárnak	300.—	
10. Gyergyóvidéki inségesek iskolás gyermekei számára élelmi cikkek stb.-re	400.—	
11. Iglói faipari szakiskolában tanuló Bacsó István csángó növendéknek ..	70.—	
12. Kis-bárcsai ref. papilak visszatérítendő utolsó építési részlete	500.—	
13. Kolozsvári kir. tud. egyetemi körnek népegyetem céljaira a megszavazott 500 K-ból	150.—	
14. Marosvásárhelyi Székely Társaságnak székely kongresszus előkészítésére	600.—	
15. Nagyszebeni áll. iskola szegény tanulóinak	200.—	
16. Szamos-ujlaki ref. leányegyházközség magyar népiskolájának	150.	
17. Viz-szilvási áll. segélyezett népiskola építési szükségletei fedezésére ..	1000.—	4743.50
<i>VII. Iskolákra és jutalom külső bevételek után.</i>		
Rendes járadékok:		
1. Balázsfalvi iskola járadéka a kereskedelmi m. kir. minisztertől	300.—	
2. Csik-gyimes-bükk-rakottyási Emke-tanító fizetéstöbblete Kissing és Möhlmann cégtől	200. —	
3. Gyertyánffy-Eötvös alapok 1/10-a	200.—	
4. Kis-sebesi Emke-tanító fizetés többlete a kis-sebesi gránitkő bánya részvénytársaságtól	200.—	
5. Magyar nagy-zsombori Emke-tanítónak ev. ref. kántori teendőkért	160.—	
6. " " " Emke iskolának ev. ref. egyháztól	40. —	1100.—
Át vitel ..		<u>66430.69</u>

VIII. Kovács Sándor-féle székely atapból.

a) Rendes járadékok:

1. Négy algyógyi növendékért havi 93 K. élelmezés.....	1152.—	
2. Sz.-udvarhelyi áll. kö. és agyagipari szakiskola. Tanévről-tanévre (feltételelesen)	280.—	1432.—

b) Rendkívüli segélyek:

1. Háromszékmegyei fiú árva- és szeretetháznak. Évről-évre, Slöjdre.....	400.—	
2. Horváth Géza iparművészeti növendék részére	200.—	
3. Istók János szobrászati mester isk. növendék részére.....	150.—	
4. Szász István orsz. m. kir. mintarajz isk. növendék részére	284.—	
(2—4. pont alattiaknak az 1901 2 tanévre)		1034.—

IX Egyházi segélyek és felekezeti iskolákra.

a) Szerződéses járadékok:

1. Alsó-ilosvai ev. ref. iskolaépítésre.....	30.—	
2. Alsó-tőöki ev. ref. iskolaépítésre	30.—	
3. Csomafáji ev. ref. tanító	100.—	
4. Csomafáji ev. ref. iskolaépítésre	30.—	
5. Hadrévi ev. ref. iskolaépítésre	50.—	
6. Kajántói ev. ref. iskolaépítésre	60.—	
7. Magyar-csaholyi ev. ref. iskolaépítésre.....	30.—	
8. Maros-gezsei ev. ref. tanító	100.—	
9. Maros-szent-annai ev. ref. iskolaépítésre.....	30.—	
10. Maros-szent-királyi ev. ref. iskolaépítésre	30.—	
11. Medgyesi ev. ref. pap	200.—	
12. Oláh-ujfalusi ev. ref. pap	100.—	
13. Puszta kamarási ev. ref. iskolaépítésre	30.—	
14. Segesvári ev. ref. pap.....	200.—	
15. Szász-régeni ev. ref. iskolaépítésre	60.—	
16. Szász-ujfalusi ev. ref. iskolaépítésre.....	20.—	
17. Szent-margitai ev. ref. iskolaépítésre	30.—	
18. Uzdi-szent-péteri ev. ref. körlelkészet	200.—	1330.—

b) Egynél több évre feltételelesen előjegyzett segélyek:

1. Erdélyi ev. ref. E. K.-hez rendkívüli segély. Évről-évre	800.—	
2. Brassói ág. ev. magyar egyház. 1900-tól 5 évre előjegyezve. Évről-évre	400.—	
3. Brassói ev. ref. egyházközség, 10 éves segély 1897-től.....	400.—	
4. Dobokai ev. ref. egyházközség iskolája céljaira a f. évtől. Évről-évre	300.—	
5. Hosszúfalusi-fürészmezei ág. ev. egyházközség, f. évtől	300.—	
6. Récesei ev. ref. tanító, f. évtől	100.—	
7. Szász-sebesi ev. ref. egyházközségnek az alvinczi ref. lelkesz beszo- lásáért, folyó évtől	200.—	
8. Szindi unit. tanító	300.—	2800.—

c) Évenként vagy 1 évre megszavazott segélyek:

1. Abosfalvi róm. kath. iskolának. Tanévről-tanévre	100.—	
2. Borszéki róm. kath. körlelkésznek, Gyergó-Bélborért. Évről-évre.....	200.—	
3. Dobrai róm. kath. körlelkésznek (feltételelesen)	240.—	
4. Gyergyó-tölgyesi róm. kath. körlelkészetnek	300.—	
5. Gyergyó-tölgyesi róm. kath. leányiskola tanítónő	600.—	
6. Naszódai róm. kath. körlelkészetnek	600.—	
7. Porumbáki róm. kath. körlelkészetnek	200.—	
8. Topánfalvi róm. kath. körlelkészetnek	200.—	2440.—

Átvitel....

75466.69

Áthozat.. Kor. fill. Kor. fill.
75466·69

X. Népkönyvtárak és daloskörök.

Rendes járadékok:

1. Népkönyvtárakra	5000.—	
2. Dalosköri jutalmakra és olvasó körökre	2000.—	7000.—

XI. Vegyes intézkedésekre.

1. Könyöradományokra	500.—	
2. Fiókválasztmányok 25 ⁰ / ₁₀₀ -os jutalékokra	2000.—	
3. Előre nem látott kiadások igazg. válm. határozata alapján	600.—	
4. Emke alkotások tűzbiztosítási díjai	300.—	
5. Nyugdíj biztosítási illetékek	381·84	
6. Emke tanerők tantestületi gyűléseinek úti költségeire ..	200.—	
7. Kun Kocsárd gróf-féle erdőfalvi erdőrész vételárából visszatérítés Kun István grófnak	1880.—	
8. Emke lobogó, kellékek és felszerelések leírására 10 ⁰ / ₁₀₀	717·54	6579·38

XII. Alapok növelése.

1. Kovács Sándor-alap 5 ⁰ / ₁₀₀ -ából 1/4-ed tőkésítés	1544·71	
2. Egyesületi bérház tartalék alapja után 5 ⁰ / ₁₀₀ tőkésítés	1174·73	
3. Emke-iskola és óvó épületek, továbbá az Emke-bérházak törlesztési hányad alapok után 5 ⁰ / ₁₀₀ tőkésítésért	398·72	3118·16

XIII. Háztörlesztési hányad

alaptőke helyreállítása.

1. Kolozsvári Emke (üzletv.) épület után 1 ⁰ / ₁₀₀	2936·74	
2. Szászvárosi Emke-épület után 1 ⁰ / ₁₀₀	411·06	3347·80

XIV. Emke-iskolai és óvó épületek

befektetett tőkéinek helyreállítására.

1. Balázsfalvi Emke-iskola után 5 ⁰ / ₁₀₀	1631·30	
2. Besztercezi Emke-óvó	916·51	
3. Aranykúti Emke-iskola	514·10	
4. Kis-sebesi Emke-iskola	518·40	
5. Magyaró-kereki Emke iskola után	436·68	
6. Vámos-udvarhelyi Emke-iskola után	306.—	
7. Magyar-nagy-zsombori Emke-iskola után	263·50	4586·49

XV. Bérházak fenntartási költsége.

1. Egyesületi bérház jövedelméből a tőke befektetés rendes kiadásaira 5 ⁰ / ₁₀₀ -nak leütése után fennálló részből adók, stb. fedezésére s esetleg a fennmaradó többlet az adóalap növelésére	3679·78	
2. Szászvárosi Emkeépület javítás és fenntartási költségei	600.—	4279·78

XVI. Dologi kiadások.

1. Egyesületi iroda lakbérére	1700.—	
2. Lakbér illetmények	2300.—	
3. Iroda fűtés, világítás és vegyes kiadások.....	600.—	
4. Évi-jelentés és közgyűlési költségek	700.—	
5. Emke-értesítő kiadása, pénztári és irodai nyomtatványok	800.—	
6. Új taggyűjtés nyomdai, stb. költségeire	600.—	
7. Papirkereskedői anyagok és könyvkötői munkák	300.—	
8. Postaportó, telefon és chequek.....	400.—	
9. Szolga fizetése, lakbérére és ruhailletménye	840.—	8240.—

Átvitel.. 112618·30

Áthozat. Kor. fill. Kor. fill.
112.618 30

XVII. Kezelés

a) Rendes

1. T. alelnök-főtitkár rendszeresített járandósága	4000 —	
2. Kezelő tiszti fizetések	6200 —	10200 —

b) Rendkívüli.

1. Inok, díjnok és rendkívüli alkalmazottak fizetése fejében ez évre		2500 —
---	--	--------

XVIII. Segélyekre felhasználható

a f. 1902. évben.

1. Kovács Sándor mérnök Nagy-Enyed alapítványa 5% os kamata $\frac{3}{4}$ -ed részéből	2168.13	
2. Magyar nők Emke lobogó (rendelkezési alapja) 5% -ából rendelkezésre áll	1735.39	
3. A tőkekamat jövedelemből újabb segélyekre év végéig	20999.59	24.903.11
		<u>150.221.41</u>

Kolozsvár, 1902. április hó 15 én.

Merza Lajos,
kír. tan., főpénztáros

Szekula Ákos,
ellenőr

Beregszászy László,
főkönyvvezető.

Megállapítva az Igazgató-választmány 1902. május hó 12-én tartott ülésében.

Gróf Béli Ákos,
főispán, e'nök.

Sándor József,
orsz. képviselő, t. alelnök főtitkár.

C)

Az E. M. K. E. szervezete.

I.

Igazgató-választmány.

a)

Tisztikar:

Tiszt. elnök: Gróf Kuun Géza dr., v. b. t. t., főrendiházi tag stb.

Elnök: Gróf Béli Ákos főispán.

Alelnökök: Gróf Kornis Viktor földbirtokos, Bartha Miklós orsz. képviselő, főszerkesztő, gróf Teleki Domokos földbirtokos.

T. alelnök főtitkár (örökös): Sándor József orsz. képviselő.

Főpénztáros: Merza Lajos kir. tanácsos, birtokos.

Ellenőr: Székula Ákos az „Adria“ bizt. társ. vezérfelügyelője.

Jegyzők: Dr. Csernátoni Gyula kir. tanfelügyelő, Fekete Nagy Béla városi tanácsos, Balogh Károly ref. főgymn. tanár, Eöry Ernő bankhivatalnok, Nagy Károly ref. theol. tanár.

Jogtanácsosok: Haller Rezső kir. tanácsos, ügyvéd. Gajzágó Manó Kolozsvár sz. kir. város t. főügyésze, ügyvéd. Reményi Antal ügyvéd, Budapest. Rádl Ödön ügyvéd, Nagy-Várad.

Számvizsgálók: Gyárfás Benedek jöszágigazgató, dr. Sárkány Lajos ref. főgymn. igazgató.

b)

Választmányi tagok:

1. Apponyi Albert gróf, v. b. t. t., orsz. képvis., képviselőházi elnök, Budapest.

2. Bartók György dr., ev. ref. püspök, Kolozsvár.

3. Benigni Sámuel iparos, Kolozsvár.

4. Bethlen Bálint gróf, földbirtokos, Gyéres-Szent Király.

5. Deák Lajos kir. kir. tan., kir. tanfelügyelő, M.-Vásárhely.

6. Degenfeld József gróf, ny. főispán, Debreczen

7. Desseffy Aurél gróf, v. b. t. t., földbirtokos, Budapest

8. Dobál Antal ügyvéd, Kolozsvár.

9. Fekete Gábor kir. ítélő-táblai elnök, Kolozsvár

10. Ferencz József unitárius püspök, Kolozsvár.

11. Gáspár János várm. főjegyző, Nagy-Egyed.

12. Hegedüs Sándor dr., v. b. t. t., orsz. képvis., Budapest.

13. Hollak Arthur főispán, Sz. Udvarhely.

14. Hory Béla várm. árvaszéki elnök, Kolozsvár.

15. Báró Jósika Lajos földbirtokos, Branyicska.

16. Koós Ferencz kir. tanácsos, ny. kir. tanfelügyelő, Brassó.

17. Kozma Ferencz kir. tan., kir. tanfelügyelő, Kolozsvár.

18. Lészai Ferencz kir. tan., földbirtokos, M.-Gorbó.

19. Majláth Gusztáv Károly gróf, róm. kath. püspök, Gyula-Fehérvár.

20. Pál István apát-kanonok, r. kath. státus előadó, Kolozsvár.

21. Polcz Rezső ügyvéd, Kolozsvár sz. kir. város t. alügyésze, Kolozsvár.

22. Rákosi Jenő főszerkesztő, Budapest.

23. Réthi Lajos kir. tan., kir. tanfelügyelő, Déva.

24. Szabó Sámuel ny. ref. főgymn tanár, Kolozsvár.
 25. Szvacsina Géza kir. tanácsos, polgármester, Kolozsvár.
 26. Török Bertalan orsz. képvis., Nagy-Enyed.
 27. Török István dr., ref. főgymn tanár, Kolozsvár.
 28. Ugron Gábor orsz. képviselő, Székely-Udvarhely.
 29. dr. Varró László polgármester, N.-Enyed.
 30. Velits Ödön polgármester, Torda.
 31. Vuchetich Sándor kir. posta- és távirada igazgató, Kolozsvár.
 32. Weisz József dr. ügyvéd, Kolozsvár.
- Ezenkívül minden alapító tag.

II.

Fiókválasztmányok.

I. Budapest székesfővárosi választmány. Elnök: Desseffy Aurél gróf. v. b. t. t., főrendiházi tag. Jegyző: Rényi Dezső székes-fővárosi főjegyző.

II. Debreczen sz. kir. városi és Hajdumegyeyi választmány. Elnök: Degenfeld József gróf, Hajdum. és Debreczen sz. kir. város ny. főispánja. Alelnökök: Simonffy Imre kir. tan., polgármester. Karap Mórincz nagybirtokos. Titkár: Márk Endre dr., ügyvéd. Jegyzők: dr. Vicszán István főispáni titkár. Péter Gábor rendőrfelügyelő. Pénztáros: Bészler Károly árvsz. elnök. Ellenőr: Roncsik Lajos v. főszámvevő.

III. Aradvármegyeyi és városi választmány. (Ujjászervezés alatt.)

IV. Szentés városi és vidéki választmány. (Ujjászervezés alatt.)

V. Alsó-Fehérvármegyeyi választmány. Székhely: Nagy-Enyed. Elnök: Zeyk Dániel főispán. Alelnökök: Csató János kir. tan., ny. alispán gróf Bethlen Sándor orsz. képvis., földbirtokos. Titkár: és h. pénztáros: Gáspár János vm. főjegyző. Ellenőr: Tóth Miklós árvaszéki elnök.

VI. Balázsfalvi vidéki kör. (Önállóan működik.) Elnök: Szathmári Enyedi Lajos kir. ítélő táblai bíró, balázsfalvi kir. járásbíró. Alelnök: Simonffy Alajos főszolgabíró. Jegyző: Cseresznyés Ödön ev. ref. lelkész. Pénztáros: Schieszl Károly gyógyszerész.

VII. Gyulafehérvár sz. kir. városi választmány. Elnök: Novák Ferencz kir. tan., polgármester. Alelnökök: Ávéd Jákó gym. igazgató. dr. Elekes Viktor ev. ref. lelkész. Jegyző: dr. Gaál Béla ügyvéd. Pénztáros: Csécskegy József városi pénztáros. Ellenőr: Roska József rendőr főkapitány. Jogtanácsos: Mayer Ödön dr. ügyvéd.

VIII. Beszterce-Naszódvármegyeyi választmány. Diszelnök: Gróf Bethlen Pál főispán. Elnök: Tamás Károly kir. ítélő táblai bíró. Titkár: Mihály Gábor áll. tanító. Pénztáros: Rohrlích Ede nagykereskedő. Ellenőr: Weisz Ignác. Jegyző: Sebestyén József. Számvizsgálók: Szentpéteri János, Kelemen Károly m. kir. adótárnok.

IX. Ó-Radna vidéki kör. (Önállóan működik.) Elnök: Guzmán János kir. bányatanácsos. Titkár: Berce Gyula áll. elemi isk. igazgató. Pénztáros: Fizély Sándor bányamérnök.

X. Brassóvármegyeyi választmány. Elnök: Dr. Vajna Gábor ügyvéd. Alelnökök: Móór Gyula ág. ev. lelkész. Czinege István r. k. főgymn. igazg. Jegyző (ideiglenes): Nagy Gyula áll. tanító. Pénztáros (ideiglenes): Papp Ferencz butorgyáros. Ellenőr: Haluskay Vilmos rézműgyáros. Ügyész: Harmath Lajos ügyvéd.

XI. Hétfalusi fiókkör. (Önállóan működik.) Elnök: Kiss Árpád ág. ev. lelkész. Alelnök: Zsigmond Károly ev. ref. lelkész. Titkár: Petrovics Pál ág. ev. lelkész. Jegyző: Reznék Mihály gazd. szaktanító. Pénztáros: Paizs György áll. isk. igazgató.

XII. Csikvármegyeyi választmány. Elnök: Mikó Bálint főispán. Alelnökök: Becze Antal alispán. Lázár Domokos. Titkárok: Pál Gábor, Bartalis Ágost főszolgabíró. Pénztárnok: Dájbukát Jakab vm. alszámvevő. Ellenőr: Glósz Miksa. Ügyész: Nagy Sándor ügyvéd.

XIII. Gyergyó-vidéki fiókkör. (Önállóan működik.) Elnök: Ferenczy Károly esperes-plébános. Titkár: Sánta Albert tanító. Pénztáros: Liebl Ede kir. adótiszt. Ellenőr: Székely Károly állatorvos. Jogtanácsos: dr. Szentpéteri Kristóf ügyvéd. Számvizsgálók: Kálmán István polg. isk. igazg., Tódor Antal tanító.

XIV. Fogaraszvármegyeyi választmány. Elnök: Bauszner Guidó főispán. Alelnökök: Zankó Emil áll. ménes urad. int. Pánczél Károly ev. ref. lelkész. Titkár: Váró Béni kir. tanfelügyelő. Jegyzők: Pápay József ev. ref. isk. igazgató, Szentgyörgyi József áll. isk. igazgató. Pénztáros: Nagy Sándor árvsz. elnök. Ellenőr: David Ödön dr., városi orvos. Jogtanácsos: Herszényi Bálint ügyvéd.

XV. Háromszékvármegyeyi választmány. Elnök: Pótsa József v. b. t. t., es. és kir. kamarás, főispán. Alelnök: Bodor Tivadar dr. ügyvéd. Titkár: Székely György dr., orsz. képvis. Pénztáros: Kovács László megyei pénzt. Jegyző: Imecs Ernő. Számvizsgálók: Gazda Gyula vm. főszámvevő, Dalnok Károly.

XVI. Orbai járási fiókválasztmány. (Önállóan működik.) Elnök: Hollakay Attila

főszolgabíró, földbirtokos. Társelnök: Csia György ny. aljárásbíró. Alelnökök: Péter Károly ev. ref. esperes, Földes György ev. ref. lelkész, Morvay István dr., orvos, Vajna Gábor dr., orvos, Veress Gyula ügyvéd, birtokos. Titkár: Bartalits János tanító. Jegyzők: Csia Béla kir. járásbíró, Deák Benedek birtokos, Szász Mihály ev. ref. lelkész, Nagy Sándor áll. igazg. tanító. Pénztáros: Bogdán Ferencz ny. igazgató, tak. pénzt. pénztáros. Ellenőr: Deák Samu szolgabíró, birtokos. Számvizsgálók: Horn Mór fanagykereskedő, ifj. Ugron János kereskedő. Jogtanácsos: dr. Bartha Imre ügyvéd.

XVII. Kézdivásárhely-városi választmány. (Ujjászervezés alatt.)

XVIII. Hunyadvármegyei választmány. Örökös tb. elnök: dr. gróf Kuun Géza v. b. t. t. Elnök: gróf Bethlen Miklós főispán. Alelnökök: Réthi Lajos kir. tan., tanfelügyelő, dr. Solyom-Fekete Ferencz ny. törv. elnök. Titkár: Kiss Mózes ev. ref. lelkész. Pénztáros: Dr. Nagy Béla gyógyszerész. Ellenőr: Kolumbán Samu áll. tan.-kép. tanár. Jegyzők: Kiss József áll. elemi isk. igazgató, Hajtman Pál tan.-kép. s. tanár. Ügyész: dr. Réthi Gyula ügyvéd. Számvevők: Andersen László kir. p. ü. igazgató, Issekutz Antal ny. polgármester.

XIX. Szászvárosi kör. (Önállóan működik.) Elnök: Dósa Dénes ev. ref. főgymn. tanár. Titkár és pénztáros: Turóczy Gyula kir. adótárnok.

XX. Kis-Küküllővármegyei választmány. (Ujjászervezés alatt.)

XXI. Erzsébetvárosi választmány. Elnök: (betöltetlen). Alelnökök: Avedik Lukács főesperes, örm. szert. plébános, Lengyel Márton. Titkár: dr. Issekutz Viktor ügyvéd, orsz. képvis. Jegyző: Gorove János. Pénztáros: Szenkovich Lajos. Jogtanácsos: Markovich László ügyvéd.

XXII. Kolozsvármegyei választmány. Elnök: Béli Ákos gróf, főispán. Pénztári ügyeit a központ kezeli.

XXIII. Kalotaszegi kör. (Önállóan működik.) Tb. elnök: Bűrő Jósika Samu, Ő Felsége személye körüli volt m. kir. muisztér. Elnök: Gyarmathy Zsigmond kir. tan., tak. pénzt. vezérigazgató. Alelnökök: Baresay Domokos orsz. képvis., Szabó Gyula földbirtokos. Titkár és pénztáros: Koleszár Lajos áll. polg. isk. igazgató. Jegyző: Ravasz György áll. polg. isk. tanár.

XXIV. Kolozsvári férfi- és nőválasztmány. Elnökök: özv. báró Bánffy Zoltánné-Teleki Erzsébet grófnő, Ferencz József unit. püspök. Alelnökök: Deák Albert ügyvéd, Farkas Lajos dr., min. tan., egyetemi tanár. Jegyző: Polcz Rezső ügyvéd. Pénztáros: A pénztári a központ kezeli.

XXV. Maros-Tordavármegyei és Maros-Vásárhely sz. kir. városi választmány.

Tb. elnök: Mikó Árpád főispán. Alelnökök: Bihari Sándor ny. ev. ref. főgymn. tanár, Deák Lajos kir. tan., tanfelügyelő. Titkár: Turnowszky Mór dr., orvos. Pénztáros: Nagy Sándor gyógyszer-tartulajdonos.

XXVI. Nagy-Küküllővármegyei választmány. Tb. elnök: Horváth László kir. tan., ny. tanfelügyelő. Elnök: Somogyi István alispán. Titkár és jegyző: Csulak Lajos áll. tanító. Pénztáros: Fejér Imre vm. főszámvevő. Ellenőr: Rigeti Károly vm. alszámvevő. Számvizsgálók: Hübnér Richárd p. ü. s. titkár: Tana Gyula p. ü. számvizsgáló.

XXVII. Szebenvármegyei választmány. Elnök: (betöltetlen). Alelnök: Elischer József kir. tan. főigazgató. Titkár: Nagy József ev. ref. esperes. Jegyző: Székely István dr. főgymn. tanár. Pénztárnok: Bod Péter áll. isk. igazgató. Ellenőr: Szakáts Albert m. kir. tébolydai gondnok. Jogtanácsos: Kabdebó Oszkár dr. ügyvéd.

XXVIII. Szilágyvármegyei választmány. Elnök: (betöltetlen). Alelnök: Györffy Pál báró, főszolgabíró. Pénztáros: Vargha Gyula. Jegyzők: Hulimka Sándor, Visán Elek. Ajtai Endre dr. Titkár: Hege dűs Sándor.

XXIX. Szolnok-Dobokavármegyei választmány. Elnök: Gróf Kornis Viktor földbirtokos. Alelnökök: Br. Bornemisza Károly ny. főispán. Voith Gergely kir. tanácsos, gyártulajdonos. Biró Antal vm. főszámvevő.

XXX. Deés városi választmány. (Önálló.) Elnök: Szilágyi Albert polgármester. Alelnökök: Bándy György vm. főjegyző. Titkár: Kozma Imre ref. s. lelkész.

XXXI. Szamosujvár sz. kir. városi választmány. Elnök: Voith Miklós ügyvéd. Alelnökök: Bárány Lukács.

XXXII. Torda-Aranyosvármegyei választmány. Elnök: Gróf Bethlen Géza főispán. Társelnök: dr. Damokos Antalné. Alelnök: Kovács Lajos r. k. esperes-plébános. Titkár: Kovács Dániel áll. polg. isk. tanár. Jegyzők: Domány Sándor áll. polg. isk. tanár. Murgách Sándor p. ü. irodatiszt. Pénztáros: Gajzágó Róbert gyógyszerész. Ellenőr: Raskó Imre p. ü. titkár. Jogtanácsos: Simándy István. Számvizsgáló: Boér Dénes vm. számvevő. Körmeny Oszkár p. ü. számvevőségi főnök.

XXXIII. Udvarhelymegyei és Sz.-Udvarhely városi választmány. Elnök: Hol-lak Arthur főispán. Alelnökök: Jung. Cseke Lajos apát-plébános. Ugron János orsz. képviselő, Titkár: Dr. Solyomossy Lajos áll. főrealisk. igazgató. Pénztáros: Dóza Jakab áll. főrealisk. tanár. Ellenőr: id. Szakács Károly. Jegyző: Nosz Gusztáv főreal. isk. tanár. Számvizsgálók: Gönözy Lajos ev. ref. főgymn. igazgató. Hlatky Miklós főreal. isk. tanár. Jogtanácsos: dr. Nagy Samu ügyvéd, vm. tb. főügyész.

D)

Székely-kongresszus.

I.

A Székely-kongresszus szervezete.

(Megállapította a rendező-bizottság 1902. évi márczius hó 24-én tartott ülésében.)

A Székely-kongresszust rendezik: az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, a Székely-Egyesület, az Erdélyrészi Magyar Közművelődési Egyesület, a Marosvásárhelyi Székely-Társaság és a Marosvásárhelyi Kereskedelmi és Iparkamara.

A kongresszus célja.

A Székelyföld földmivelési, ipari, kereskedelmi és közművelődési érdekeinek szolgálatára teendő intézkedések s ezekkel kapcsolatban a székely kivándorlással összefüggő gazdasági és társadalmi bajok megvitatása, az orvosszerek kijelölése: az ezekre vonatkozó minden szó- és írásbeli tárgyalásban s a kongresszus részéről kiadandó iratokban a politikai szempontok felvételének teljes mellőzésével.

A kongresszus helye és ideje.

(Székelyföld, 1902. évi július, vagy augusztus hó).

A kongresszus tisztviselői.

1. Diszelnökök: a rendező-bizottság által választandó két diszelnök, kik közül az egyik megnyitja, a másik bezárja a kongresszus összülsét.
2. Kongresszusi elnökök: (Az összes rendező testületek elnökei, kik közül a rendező-bizottság működő elnöke vezeti az összüls tárgyalásait.)
3. Kongresszusi jegyzők
4. a) Szakosztályi elnökök: a rendező testületek elnökei.
b) Jegyzők a rendező testületek titkársjai.
c) Előadók

A kongresszus tagjai.

A) Hivatalból tagok a rendező testületek kiküldöttei, a rendező bizottságba beválasztott tagok és a bizottság által meghívandó országos közintézetek, egyletek, testületek stb. két két kiküldöttje.

B) Tag lehet mindaz, a ki a kongresszus központi irodájánál felvételre jelentkezik és a 4 korona részvételi díjat lefizeti.

C) A 4 korona részvételi díjat — a meghívott vendégeket kivéve — minden tag fizetni tartozik

A tagok joga.

A kongresszuson részt vehet mindenki; tanácskozási és szavazati joga azonban csak az igazolvánnyal ellátott tagoknak van. A tagok a kongresszus kiadványait ingyen kapják meg.

Tárgyalási rend.

A tárgyalásokat a kongresszus elnöke vezeti; az előadó bevezeti a kérdést és védi a határozati javaslatot. A felszólalni kívánó a jegyzőnél jelentkezik s csak a felhívás sorrendjében igény elhet szólásjogot. A szakosztályokban az előadás időtartama legfeljebb 40 percz s minden felszólaló ugyan azon kérdésben egyszer szólhat és legfeljebb 10 perczet vehet igénybe; az előadó többször is felszólalhat. Vitás kérdésekben az elnök 3 tag indítványára berekeszheti a vitát és szavazást rendelhet el

A kongresszus tárgyai.

I. Megnyitó ülés.

Elnöki megnyitó és szervezkedés a rendező-bizottság választásai alapján.

II. Szakosztályok működése.

A kongresszus 5 szakosztályra oszlik :

A) Őstermelési szakosztály.

Előkészíti a Székely-Egyesület.

(A rendező bizottság által figyelembe ajánlott tárgyak.)

1. Mezőgazdaság.

a) A marhatenyésztés fejlesztése, kapcsolatban az erdei legelők jobb kihasználásával. Tejgazdaságok létesítése megfelelő előfeltételek mellett. Juhtenyésztés. Sajt- és turókészítés. Baromfitenyésztés és tojásértékesítő szövetkezetek.

b) Kereskedelmi növények termesztése : len és kender. Lentermesztési kísérleti telep felállítása. Kenderáztatók létesítése.

c) Gyümölcsstermelés. Faiskolák létesítése. Aszaló- és konzervgyárak.

2. Erdészet. A legelő-erdők és a legeltetés céljaira okszerűen kihasználható erdőterületek kérdése.

3. Bányászat. A bányászati termények kihasználása. Új bányatörvény.

B) Ipari, kereskedelmi, munkásügyi, értékesítési és közlekedési szakosztály.

Előkészíti : a Marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara.

(A rendező-bizottság által figyelembe ajánlott tárgyak.)

a) Számbajövő iparágak fejlesztésére és gyári vállalatok létesítésére irányuló javaslatok. (Faipar, szalma- és laposnád-ipar, vesszőfonás, agyag, kőfejtő-ipar, fedélcserép- és kályhagyártás, fonó- és szövőipar. Üveghuta. Lenkészítő-, fonó-, bőr-, gyümölcs-aszaló és konzervgyárak; szesz- és szodagyár felállításának kérdése.)

b) Ásványvíz-kereskedés fejlesztése.

c) Árucarnok felállítása, a mely előlegeket ad, az ipari cikkek gyűjtéséért azoknak piacot szerez.

d) Közutak és vasuti hálózat kiépítése. Turisztika ügye.

e) Munkásközvetítés. Idegen ipari munkások beözönlése.

C) Birtokpolitikai, adó- és hitelügyi szakosztály.

Előkészíti : az Országos Magyar Gazdasági Egyesület.

(A rendező-bizottság által figyelembe ajánlott tárgyak.)

a) A birtok szétforgácsolódása és örökösödési törvényeink.

b) Telepítés.

c) Tagosítás gyors és olcsó keresztülvitele. Telekkönyvek helyesbítése. Arányosítási törvény revíziója. Végrehajtási törvény módosítása.

d) Községek gazdálkodása, pótladók korlátozása.

e) Konvertálása a magaskamatu kölcsönöknek állami támogatással. A jelzáloghitelre Székely Földhitelintézet felállítása, a személyes hitelre hitelszövetkezetek szervezése. A középbirtokos osztály megerősítése.

f) Takarékpénztárak reformja. Koresmahitel korlátozása. Uzsorátörvény szigorítása.

D) Közművelődési és közegészségügyi szakosztály.

Előkészíti : az Erdélyrészi Magyar Közművelődési Egyesület.

(A rendező bizottság által figyelembe ajánlott tárgyak.)

a) Közoktatásügy. Nők foglalkoztatásának kérdése.

b) Gazdasági ismétlő-iskolák. Gazdakörök.

c) Székely ifjakat képző technikai intézet felállítása. Vándortanárok. Fonó- és szövőiskolák.

d) Mértékletességi egyletek. Népkönyvtárak. Papok és tanítók jutalmazása.

e) Közegészségügy.

E) Kivándorlási szakosztály.

Előkészíti : a Marosvásárhelyi Székely-Társaság.

(A rendező bizottság által figyelembe ajánlott tárgyak.)

A kivándorlás törvényes szabályozása. A kivándorlók külföldi érdekképviselete. Romániai magyarok helyzete.

A rendező-bizottság által esetleg még ide utalandó más tárgyak.

III. Záróülés.

A szakosztályok munkálataikat befejezván, elfogadott határozati javaslatok a záróülés elé terjesztendők elfogadás végett.

A kongresszus az elfogadott javaslatok fogantatására, illetve szorgalmazására végrehajtó-bizottságot küld ki.

A kongresszus határozatai abból a célból, hogy azok minél szélesebb körű támogatást nyerjenek, a kormánynyal, a pozsonyi országos gazdakongresszussal és mindama hatóságokkal és testületekkel is közölni, a melyeket a végrehajtó-bizottság e célra alkalmasoknak tart.

II.

A Székely-kongresszus rendező-bizottságának Ügyrendje.

I. Főadata.

A székely-kongresszus rendezése egy a szellemi, mint a külső előkészítés. A kongresszus helyének, idejének és tárgysorozatának megállapítása. A tárgyak előadójának megválasztása, a választott egyes előadók részéről a kongresszuson előadandó javaslatok, vélemények megbirálása, azok kinyomtatása fölött való határozat; a határozati javaslatok szövegének megállapítása. A kongresszus diszelnökeinek és tisztviselőinek megválasztása, szervezetének, tanácskozási rendjének meghatározása.

II. Tagjai.

A rendező testületek kiküldöttei és pedig: az O. M. G. E. részéről: Zselénski Róbert gróf elnök vezetése alatt, gróf Bánffy Miklós, sipeki Balás Árpád, dr. Baross János, Forster Géza; a Székely Egyesület részéről: Bedő Albert elnök, Benedek Elek, dr. Györffy Gyula, dr. Jancsó Benedek és Felszeghy Ferencz; az E. M. K. E. részéről: gróf Béli Ákos elnök, gróf Kornis Viktor, gróf Teleki Domokos, Bartha Miklós és Sándor József; a Marosvásárhelyi Székely-Társaság részéről: dr. Kömőcsy József elnök, Hints Sándor; a marosvásárhelyi Kereskedelmi és Iparkamara részéről: Tauszik B. Hugó elnök, Sz Szakáts Péter, László Gyula; a székely képviselők: Bedőházy János, Beksics Gusztáv, gróf Bethlen Balázs, gróf Bethlen István, Boncza Miklós, Daniel Gábor, Fejér Antal, Gáll Sándor, Heltai Ferencz, báró Kemény Ákos, László Mihály, Lázár Menyhért, Makka Zsigmond, Miksa Imre, Molnár József, Molnár Józsiás, Neumann Ármin, Sebess Dénes, Székely György, gróf Teleki Samu, Ugron János, Vertán Endre és Weisz Berthold; a székely vármegyék fő- és alispánjai és pedig: Csikvármegye részéről: Mikó Bálint főispán, Becze Antal alispán, Háromszékvármegye: Pótsa József főispán, Szentiványi Miklós alispán; Maros-Torda-vármegye: Sándor János főispán, Farkas Albert alispán; Torda-Aranyos-vármegye: gróf Bethlen Géza főispán, dr. Betegh Miklós alispán; Udvarhelyvármegye: Hollak Arthur főispán, dr. Domokos Andor alispán; Marosvásárhely város polgármestere: dr. Bernády György; a székelyföldi gazdasági egyesületek elnökei és pedig (egyelőre bejelentve): a Csikvármegyei, a Gyergyóvidéki, Hollak Arthur az Udvarhelyvármegyei, a Háromszékvármegyei, Décsy Zoltán a Maros-Tordavármegyei és gróf Bethlen Géza a Torda-Aranyosvármegyei Gazdasági Egyesületek elnökei; — végre a csángó Hétfalusi Székely-Társaság kiküldöttje: Herrmann Antal dr.

III. Szervezete.

1. Elnökség: a rendező testületek elnökei a rendező-bizottság elnökei, a kik közül azonban a rendező-bizottság a kongresszus egyöntetű előkészítése érdekében megválasztja a „kongresszus rendező-bizottságának működő elnökét és elnökhelyettesét“.

2. Kongresszusi irodák.

3. Bizottsági előadó, a ki egyszersmind a központi iroda vezetője.

4. Jegyzők a rendező testületek titkárai közül választandók.

5. Pénztár kezelés.

6. Helyi bizottság.

1. Elnökség teendői.

A rendező-bizottság működő elnöke vezeti a bizottság tanácskozásait. Belátása szerint — a szükséghez képest — összehívja a rendező-bizottság üléseit. Ellenőrzi a határozatok végrehajtását s a központi iroda ügykezelését. A rendező-bizottság nevében folytatja a levelezést. Szükség esetén önállóan intézkedik.

A helyettes működő elnök mindenben helyettesíti a működő elnököt, ha az akadályozva van.

2. Kongresszusi irodák.

Külön, a rendező-bizottság által jóváhagyott ügyrenddel bírnak.

3. Bizottsági előadó.

A bizottság üléseinek tárgysorozatát előkészíti és abban referál; vezeti a központi irodát.

4. Jegyzők.

Az ülések jegyzőkönyveit vezetik.

5. Pénztári kezelés.

A kongresszus pénzügyeinek kezelésére az O. M. G. E. kérendő fel. A pénzkezelést az O. M. G. E. igazgatója ellenőrzi.

6. Helyi bizottság.

A rendező-bizottságnak a kongresszus helyén lakó tagjai a helyi társadalom önként jelentkező tagjaival együttesen helyi bizottságot alakítanak. Ennek feladata a rendezés helyi részének intézése u. m. a tanácskozási teremről gondoskodás, a kiküldöttek és kongresszusi tagok fogadása és elhelyezése, a szükséges tanulmányi kirándulás szervezése. A helyi bizottság munkálatairól a rendező-bizottságnak jelentést tesz.

IV. Tanácskozási rendje.

A rendező-bizottság működő elnökének belátása szerint a szükséghez képest kítüzendő időben üléseket tart. Az ülés határozatképes, ha azon az összehívó elnökkel, vagy helyettesével az előadó, vagy helyettesével együtt legalább 10 tag jelen van.

A rendező-bizottság határozatait a központi iroda hajtja végre.

III.

A Székely-kongresszus központi irodájának Ügyrendje.

Az iroda neve:

„A székely-kongresszus központi irodája.“

Székhelye:

Budapest, IX., Köztelek utca 8.

Hivatalos órái:

Hétköznapokon d. e. 9—1. és d. u. 3—6 ig.

Irodavezető:

Az O. M. G. E. kivándorlási bizottságának előadója.

Felügyelet:

Az iroda a rendező-bizottság működő elnökének közvetlen felügyelete alatt áll. Az iroda hivatalos kiadványait a működő elnök s az irodavezető jegyzik.

Az iroda működési köre.

Végrehajtja a rendező-bizottság határozatait. Feldolgozza a hozzá beérkezett adatokat. Végzi a levelezést. Tájékoztatásokat ad és értesíti a sajtót. Felveszi a tagokat s őket nyilvántartja. Előkészíti a rendező-bizottság tárgyalásainak anyagát. Gondoskodik a jegyzőkönyvek elkészítése és szétküldése felől. Az irodához utalt adminisztratív feladatok pontos teljesítéseért az irodavezető felelős.

Vidéki irodák.

A központ és saját tagjai közötti érintkezés közvetítésére minden rendező testület állíthat fel irodát, mely az illető testület elnökének felügyelete alatt áll. A vidéki iroda a következő czimfeliratot használhatja: „A székely-kongresszusi irodája.“

IV.

A Székely-kongresszus közművelődési és közegészségügyi szakosztályának tárgyai és előadói.

(A tervezet kidolgozva és az előadók felkérve az E. M. K. E. által.)

I. Általános jellemzés és következtetések.

- a) A székelyek hun eredete és történelmi intézményei. Előadó: Szádeczky Lajos dr., kir. tud. egyetemi tanár. (Kolozsvár).
- b) A székely nép szociológiai és néprajzi szempontból. Előadó: Kozma Ferencz kir. tanácsos, tanfelügyelő. (Kolozsvár).
- c) A székely nép ethnikai szempontból. Előadó: Balogh Pál író. (Budapest.)

II. Vallás-erkölcsi élet és teendői.

tekintettel a Romániában (beleértve Moldovát) és Bukovinában élő magyarokra is:

- a) R. kath. egyház, figyelemmel a gör. kath. székelyekre is. Előadó: Pál István apát-kanonok, r. kath. status előadó. (Kolozsvár).
- b) Ev. ref. egyház. Előadó: Nagy Károly ref. theol. tanár (Kolozsvár).
- c) Ág. ev. egyház. Előadó: Masznyik Gyula ág. ev. hitv. h. főesperes. (Hosszufalu-Alszeg)
- d) Unitárius egyház. Előadó: Boros György unit. theol. dékán. (Kolozsvár).

III. Közoktatásügy.

- a) Magasabb közoktatás: Egyetem stb. és középiskolák, különösen az ösztöndíjak, tandíjak, vizsgadíjak, külföldi utazás, internatus, alumeum, önképzőkör stb. szempontjából. Népegyletem (University Extension) Előadó: Jancsó Benedek dr., áll. főgymn. tanár. (Budapest).
- b) Szakoktatás: (Kereskedelmi, ipari és földműves stb. szakiskolák az illető közigazgatási szakosztályoknál adatnak elő.) Katonai szakoktatás, visszatekintéssel a székelység katonai multjára. Előadó: ifj. Gödri Ferencz polgármester (Sepsi-Szent-György).
- c) Népoktatás: 1. Tanító- és tanítónőképződék, óvónőképződék. 2. Magasabb népoktatás: Felső népiskolák, polgári iskolák, felsőbb leányiskolák, felsőbb kereskedelmi iskolák, női kereskedelmi tanfolyamok, iparos- és kereskedő tanoncziskola. a mennyiben a kultuszminiszter tárczája körébe tartoznak. 3. Népiskolák (államiak, községi, felekezeti- és egyesületiek), ismétlő oktatás, gazd. ismétlő iskola. 4. Kisdédovács, gyermekmenedékhely. Előadók: Székely János áll. isk. igazgató, (Kézdi Vásárhely) Háromszékvármegyére, Déák Lajos kir. tan., tanfelügyelő, (M.-Vásárhely) Maros-Tordavármegyére, Borbély Sámuel áll. tanítóképződei igazgató, (Székely-Keresztur) Udvarhelyvármegyére, Lakatos Mihály áll. felsőnépisk. tanár, (Csik-Szereda) Csikvármegyére, Kovács Dániel polg. isk. tanár, (Torda) Aranyosszékért, Killyéni Endre áll. polg. isk. igazg. (Hosszufalu) Brassómezei csángókért.
- d) Tanítóegyesületek. Előadó: Máthé József szerkesztő, a Maros-Tordamezei ált. tanítótest. elnöke (Maros-Vásárhely).

IV. Rokon ügyek.

1. *Közművelődési segédintézmények*: Olvasókör, daloskör, népkönyvtár, ifjúsági- és mértékletességi egyesületek, tüzoltó egyesület, zenekar, szövetkezetek, gazdakörök stb., tekintettel a lehető egységesítésre. Előadó: Csernátóni Gyula dr. kir., tanfelügyelő (Besztercze).
2. *Emberbaráti intézmények*, tekintettel az új törvényhozási és kormányi intézkedésekre: Árvaház, siketnémák, vakok, hülyék intézete, dadogók, hebegők stb. Előadó: Sipos Samu székely fiu árva- és szeretetházi igazg. (Sepsi-Szt. György)
3. *Egészségügy*. Előadó: Dr. Nagy Sándor járási orvos (Sepsi-Szent-György).
4. *Cselédképzés*, cselédképzés, cselédkérdés erkölcsi és közművelődési szempontból, tekintettel Romániára. Előadó: Kóós Ferencz kir. tanácsos, ny. kir. tanfelügyelő (Brassó).

Tájékoztás az előadóknak.

(Szétküldte a Székely-kongresszus központi irodája.)

1. A szakosztályok előadói előadásaik végső következtetéseit *rövid* határozati javaslat alakjában a szakosztályt vezető testület útján a rendező bizottság elnökségének *írásban, legkésőbb folyó évi május hó 15-ik napjáig beküldik.*

2. Ezen rövid határozati javaslatokat megindokló tulajdonképeni előadásnak a rendező bizottságnak leendő bemutatása későbbre maradhat.

3. A rendező bizottság akkor, a midőn az előadó uraktól a javaslatokat megkapta, ezeknek megvitatása és szükség esetén összeegyeztetése céljából ülést tart s arra az érdekelt előadó urakat is meghívja.

4. Azon célból, hogy a határozati javaslatok lehetőleg már a rendező-bizottság megvitatása előtt összeegyeztethetők legyenek, az elnökség az előadó urakkal legközelebb közölni fogja a rokon kérdések előadóinak nevét, felkérve az előadó urakat, méltóztatnának egymással közvetlenül érintkezni, nehogy olyan határozati javaslatokat nyújtsanak be, a melyek ugyanazon óhajt juttatják kifejezésre, vagy viszont, a melyek közt jelentékeny elvi különbségek vannak.

5. A bizottság által megvitatott és elfogadott javaslatok kinyomatnak s a kongresszusi tagoknak szétküldetnek. Épen az érdeklődő közönség kellő időben való tájékoztatása céljából szükséges, hogy az összes javaslatok a jelzett határidőig beérkezzenek.

6. A javaslatok indokolásai, vagyis a tulajdonképeni előadások lehetőleg teljes szövegükben felvételnek a kongresszus jegyzők nyelveibe, a melyek a könyvpiacra bocsáttatnak. Ennél fogva szükséges az előadások szövegét *írásba* foglalni, hogy a jegyzőkönyvek e teljesen megbízható kéziratok alapján állíthatóak össze. Tekintettel a kongresszus tárgyosságára, az előadások rövidségére kell törekedni. Tájékoztásul közöljük, hogy egy előadás szövege *legfeljebb egy nyomtatott ívnyi* terjedelmű lehet. A gyorsabb kinyomathatás végett szükséges, hogy a papirosnak *csak egyik oldala* irassék be. E szöveg megfelel körülbelül a bizottság ama határozatának is, hogy az előadás tartama *legfeljebb 40 p-rcz lehet.*

E)

Honi ipar.

— Az E. M. K. E. által támogatott honi ipari cikkek jegyzéke, eddig bejelentett vagy beszolgáltattott jutalékaikkal együtt. —

	Kor. fill.
1. <i>Emke-gyujtó</i> , készíti a Temesvári első gyujtógyár r. t., Temesvárt; 1898. nov. 1-től kész pénzben beküldve 11857 K. 64 f, elszámolás alatt 6312 K. 44 f. Együtt.....	18170·08
2. <i>Emke-levélpapír</i> , készíti a Rigler József Ede-féle papírnemű gyár r. t. Budapesten (VI. Rózsa-u. 55. sz.); 1901. jul. 16-tól	2058·81
3. <i>Emke-ténta és Emke-pecsétviasz</i> , készíti a <i>Hochsinger-Testvérek</i> cég Budapesten (VI. Rózsa-u. 85. sz.); 1901. jul. 1-től	156·66
4. <i>Emke-gyeriya és Emke-szappan</i> , készíti a „Flóra” gyár r. t. Budapesten (IX. Soroksári-u. 7. sz.); 1900. szept. 1-től.....	528·65
5. <i>Emke-szivarkahüvely és Emke-szivarkapapír</i> , készíti <i>Hatász</i> Ferencz és Pál cég Budapesten (VII. Nagy-Diófa-u. 13. sz.); 1900. szept. 1-től.....	376·37
6. <i>Emke-fűtőcsöves-cserép-kályha</i> , készíti a <i>Frank-Kiss</i> János fiai cég Kolozsvárt; 1900. aug. 1 től— december 1-ig (1901. jan. 1-től 1902. márcz. 31-ig elszámolás alatt)....	64·50
7. <i>Emke irodai padló-fénymáz</i> , készíti <i>Berkes</i> Bertalan festékgyáros Nagy-Váradon; 1901. máj. 19-től.....	188·57
8. <i>Emke-pamutvászon</i> , készíti a Magyar pamutipar r. t., Ujpesten (V. Sas-u. 25. sz.); 1900. márcz. 30 tól.....	219·29
9. <i>Emke-rizskeményítő</i> , készítik az „Unio” keményítő gyárak (<i>Beimel és Basch</i>) Budapesten (IX. Szvetenay u. 3. sz.); 1901. márcz. 1-től	1902·11
10. <i>Emke-czimke és Emke-mellény</i> , készíti <i>Schwarz</i> Lajos posztógyáros Budapesten (VI. Bajza-u. 4. sz.); 1900. jan. 25 től	517·69
11. <i>Emke-kékfesték</i> , (Ultramarin) készíti a <i>Stiassny</i> Testvérek és Társa cég Budapesten (VI. Ó-utca 27. sz.); 1900 márcz. 15-től	200—
12. <i>Emke-törpefenyő kivonat</i> , készíti <i>Schomburg</i> és <i>Stegemann</i> cég a Magas-Tátrában; 1901. aug. 26-tól, elszámolás alatt	—
	Összesen. . . 24.382 73

F)

Határozati javaslat.

— Az 1902. máj. 25-én Kolozsvárt tartandó XVIII. közgyűlés elé terjesztendőleg benyújtja dr. Csernátóni Gyula kir. tanfelügyelő. —

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

Az E. M. K. E. megalakulásának célja és vezérelve az volt s meggyőződésem szerint maig is csak az lehet, hogy a magyar hazafias kultúra érdekében minél szélesebb körben fölbressze a társadalom érdeklődését, megnyerje áldozatkészségét és az így létrehozott közművelődési intézmények kapcsán a magyar hazafias irányu művelődést ébressze, terjessze, erősítse — sőt meghonosítsa ott, ahol szükséges; — de mindezeket békés uton, csupán a szeretet melegével, a rokonszenv fölkeltésének politikájával és a szellem fegyverével.

A siker, a mely az E. M. K. E.-nek ezen célok érdekében kifejtett — immár majdnem két évtizedes — munkásságát koronázta, örökre megdönthetetlen bizonyíték a mellett, hogy a cél valamint az ennek megvalósítása érdekében kifejtett működés nem muló jellegű volt, hanem a nemzet szívéből fakadt és viszont: megtalálta az utat a nemzet szívéhez. Hiszen nem volt még példa reá közéletünkben, hogy valamely társadalmi egyesület aránylag ily rövid idő alatt és tisztán önerejével milliókra menő értéket tudjon összegyűjteni a nélkül, hogy ezért program szerint megállapított munkássága és segélyezősei szüneteltek volna.

Ámde bármily hatalmas legyen is valamely intézmény: ereje és fejlődési képessége a tapasztalat szerint csak úgy biztosíthatók, ha a viszonyok és körülmények böles előre látással párosult mérlegelése folytán: idejében feltudja ismerni a korszellemet és annak követelményeihez alkalmazkodni s irányát a saját kitűzött célja érdekében fölhasználni képes.

Természetes, hogy az E. M. K. E. sem hagyhatja figyelmen kívül a viszonyok és korszellem azon átalakulásait, a melyek keletkezése óta végbe mentek.

Azokban az időkben ugyanis, midőn az E. M. K. E. megalakult, a nemzet közvéleményét még nem hatotta volt át teljesen az a meggyőződés, hogy Magyarországot a nemzeti alapokon nyugvó kultúra erejével kell újból meghódítani és magyarrá tenni; még pedig első sorban is a népevelés által. Ez a cél még csak idők folytán megvalósítandó föladatként lebegett a legilletékesebb tényezők szemei előtt is, mert hiszen még jó ideig azután az egész Magyarország népoktatási budgetje alig haladta meg valamivel azt az összeget, a melyet egyedül Budapest fordított évenként a sajátjából fentartott kulturális intézményekre.

Akkor tehát a társadalom is mintegy szükségét érezte annak, hogy a szervezés terén az állammal versenyezzen és a hazafias irányu magyar közművelődés bástyáit — önálló népoktatási intézetek szervezése és fentartása által — önmaga is erősítse.

Azóta azonban a viszonyok oda fejlődtek, hogy a közvélemény a népoktatásról való gondoskodást és főleg ennek irányítását hova tovább állami feladatnak kezdi tekinteni s a társadalomtól csupán annyit vár, miszerint az államot ezen feladatai terjesztésében anyagilag és szellemiileg töle kitelhetően támogassa és ezen az uton törekedjék megközelíteni azt az ideált, hogy állam és társadalom egymással kezét fogva működjenek a nép hazafias nevelése érdekében; de nem úgy, mint a különböző célu, jellegű, nyelvű és irányu iskola fentartók különböző czimeken való szaporítói, hanem mint hatalmas és őszinte munkatársak

a zon cél mielőbbi megvalósítása érdekében, hogy Magyarország népoktatása minden ízében hazafias és magyar legyen.

Talán nem szorul hosszas bizonyítgatásra, hogy a társadalom közreműködési irányzatának a jelzett módon való átalakulása nem csak helyes, de a siker és az intenzív munkálkodás érdekében egyenesen szükséges is volt.

Alig egy évtized leforgása alatt ugyan is hazai népoktatásügyünk annyira fellendült s a követelmények a fejlődés következtében, valamint a többi művelt államok példájának hatása alatt úgy az iskolák elhelyezése és felszerelése, mint a tanerők illetményei tekintetében is annyira fokozódtak, hogy azoknak megfelelni már az ősi jogon iskola-fentartó-egyházak nagyrésze sem tud és hova-tovább az állam támogatását igényli.

Természetes, hogy ezekkel a követelményekkel az E. M. K. E.-nek, mint autonóm iskola-fentartónak szintén számolnia kell.

Az egyesület költségelőirányzata és számadásai évről évre tanusítják, hogy az a befektetés, a melyet az önálló iskolák szervezése, felépítése, felszerelése, továbbá a tanerők folyton emelkedő fizetése és pótlékai igénybe vesznek, illetve a tőkéből lekötnek — az egyesület másnemű segélyezéseit is tekintve véve — oly terhet rónak az E. M. K. E.-re, hogy ezzel a legmesszebb menő akció kifejtése útján remélhető vagyon szaporulat sem álhat arányban. Mind e mellett az eddig szervezett Emke-népoktatási intézetek száma aránylag mégis csekély; különösen azon várakozáshoz és követelményekhez képest, a melyeket a csak felületesen tájékozott közvélemény az E. M. K. E.-vel szemben léptenyomon támasztani szokott.

A fönnebbiek mérlegelése, valamint azon egyéni tapasztalatok, a melyeket az iskolák szervezése terén hivatalomból kifolyólag szereztem, bátorítanak fel reá, hogy keressem és a Mélyen tisztelt Közgyűlés bölcs megfontolására ajánljam azon módokat, a melyeket az E. M. K. E. hivatásának minél intenzivebb módon való betöltése és erejének a magyar kultúra érdekében leendő fokozottabb gyümölcsötetése szempontjából részemről célravezetőnek és gyakorlati tekintetben is megvalósíthatóknak tartok.

Az állam ugyan is, a mint ez a Mélyen tisztelt Közgyűlés tagjai előtt sem ismeretlen, ma már sehol sem zárkózik el attól, hogy magyar tannyelvű állami iskolát szervezzen; különösen oly helyeken, a hol ezt kéri, és a kisebbségben levő, vagy egyéb okokból veszélyeztetett magyarság érdekei megkívánják. A szervezés alkalmával azonban a közoktatási kormányzat rendszerint abból a helyes elvből indul ki, hogy a terhek egy részét az érdekeltiségnek kell magára vállalnia — gondolom — egyfelől azért, mert emberi természetünkben rejlik, hogy inkább megbecsüljük az oly intézményt, a melynek fenntartásához vagy szervezéséhez magunk is hozzájárulunk; másfelől pedig és főleg azért, mert morális szempontok is megkívánják, hogy a felekezetek, községek stb. által eddig a saját kulturális céljaikra meghozott áldozatok bizonyos mértékben ezután is meghozassanak; illetve a nemzet egyetemének kulturális szükségletei érdekében jövőre is gyümölcsözzenek.

Ezekhez képest tehát az állam az iskolák szervezésénél rendszerint megkívánja, hogy a telket és a megfelelő iskolai épületet az illető község, illetve érdekeltiség bocsássa rendelkezésre és gondoskodjék annak tűzkár elleni biztosításáról, valamint állandó jókarban tartásáról is.

Tapasztalat szerint a községek nagy része készséggel vállalja magára a fent említett hozzájárulások teljesítését, sőt néha ennél többet is, mert van reá eset, hogy ezeken kívül fizeti a tanítók után megállapított 24—24 koronás országos tanítói nyugdíjintézeti járulékokat; megszavazza az 5⁰/₁₀₀-os iskolai pótdát és az iskolai fűtéséről és tisztogatásáról is a saját költségén gondoskodik.

Ámde oly községben, a hol a magyarság elenyésző kisebbségben van és befolyását sem anyagilag, sem szellemileg nem képes érvényesíteni; vagy pedig oly terhes anyagi viszonyokkal küzd, a melyek nyomása alatt minden újabb megterhelhetéstől óvakodni kénytelen: igen gyakran megesis, hogy az állam iskola szervezése lehetetlenné lesz, mert vagy a község többsége tagadja meg a hozzájárulást, néhol ellenszenvből is; vagy pedig az anyagilag tulságosan megterhelt község a legjobb akarat mellett sem képes a megkövetelt hozzájárulást magára vállalni.

Ilyen körülmények mellett, minthogy az államnak módjában van oly ajánlatok közt válogatni, a melyek lehetővé teszik, hogy aránylag kevés megterhelhetéssel iskolát állithasson: az oly községekben való szervezés, a melyekben az iskolát teljesen az államköltségén kéne felállítani — rendszerint —

elhalasztatik, s az állam oda fordul erejével, a hol az érdekeltség áldozatkészségében maga is némi erőt és támaszt talál.

Ez az eljárás bár viszonyaink és körülményeink közt indokolható, nemzeti szempontból mégis azon fölötté káros következményekkel jár, hogy a magyarság többnyire ép oly helyeken marad iskola és támasz nélkül, a hol a számbeli gyengesége vagy anyagi tehetetlensége miatt leginkább reá lenne utalva.

A főnnebbiekre való tekintettel tehát, — Mélyen tisztelt Közgyűlés! tiszteletteljes nézetem oda irányul, hogy az E. M. K. E.-nek a tulságos tőke lekötéssel járó és sokoldalú adminisztratív munkát igénylő önálló iskola-szervezések helyett arra kéne törekednie, hogy az állami iskolák szervezését — az u. n. anyagi hozzájárulások elvállalásával — az oly községekben is lehetővé tegye, a melyek veszélyeztetett magyarsága a fent elősorolt okokból magyar tannyelvű állami iskolához ez idők szerint nem juthat.

Ilyenek első sorban is a nem magyar anyanyelvű lakosok közzé ékelt és a már-már veszni indult magyar kisebbségtől lakott községek, a melyek az állami iskola lehető sürgős létesítése által még megmenthetők; ugy szintén a székelyföld — bár szinmagyar: — de majdnem elviselhetetlen anyagi terhekkel küzdő lakossága; a melynek válláról részben levenni a terhet; részben pedig iskolai ügyeinek rendezése által a nép szellemi niveauját emelni: ugy hiszem, hogy az E. M. K. E. legszebb és legmagasztosabb hivatása; a nemzet hozzáfűzött reményeinek beváltása és eddigi működésének koronája lenne.

Az előzményekhez képest tehát és az ott kifejtettek alapján az alábbi javaslatokat bátorkodom a Mélyen tisztelt Közgyűléshez terjeszteni:

Mondja ki a Mélyen tisztelt Közgyűlés, hogy

1. *Az E. M. K. E. önálló népoktatási intézeteket ezentul nem szervez, hanem a helyett oly községben, a hol — bár fontos nemzeti érdekek kívánják, — magyar tannyelvű állami iskola azért nem létesülhet, mert az illető községek szegénységük miatt az e végből szükséges hozzájárulást megajánlani nem tudják: ezen hozzájárulások teljesítését — az állammal kötendő külön szerződések alapján — az E. M. K. E. vállalja el és így az állami iskola gyors és akadálytalan szervezését minden veszélyeztetett helyen lehetővé teszi.*

2. *A hozzájárulások elvállalásánál — évenként előkészítendő program szerint — egyenlő arányban lesznek tekintetbe veendőek a magyar kisebbséggel bíró községek és a székelység érdekei, illetve szükségletei.*

3. *Az eddig létesített önálló E. M. K. E. népoktatási intézetekre nézve mód keressendő, hogy azok — lehetőleg kedvező feltételek mellett — szintén állami kezelésbe adassanak át.*

Tiszteletteljes javaslatomat a Mélyen tisztelt Közgyűlés jó indulatába ajánlva és azok elfogadását kérve, maradok

Besztercze, 1902. május hó 5-én

hazafias üdvözlettel

Dr. Csernátoni Gyula,
kir. tanfelügyelő, Emke-jegyző.

Tárgyalva az Igazgató-választmány 1902. május 12-iki ülésében 5. jzkvi sz. alatt s a közgyűlésnek elfogadásra ajánltatik:

Az. 1. pontra vonatkozólag azzal a körülírással, illetve megszorítással, hogy az Emke az iskola-építés, felszerelés, telekszerzés költségeihez megfelelő módon hozzájárul: de járadék-segélyeket, u. m. tüzbiztosítást, jókarban-tartást, nyugdíjilletéket, stb. nem ad, mert ez már az érdekeltség minimális kötelessége s ennek ellenkezője az Emkére nézve csak az eddigi állapotok fenntartását jelentené.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ERDÉLYI MŰZEUUM

2 * 1906.JAN.-1.

KÖNYVTÁRA.